

Ansionjärven kunnostus Hausjärvi

Ympäristötekniikan insinööritoimisto Jami Aho

www.jamiaho.fi

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet.....	6
2.1	Aiemmat selvitykset ja suunnitelmat	8
3	Ansionjärven Natura-alue.....	9
4	Alueen luonnon nykytila ja alueen käyttö	11
4.1	Vedenkorkeudet	11
4.2	Vedenlaatu	12
4.3	Vesienhoitolainsäädännön mukainen vedenlaadun luokittelu ja tavoitteet	13
4.4	Kasvillisuus.....	13
4.5	Linnusto	15
4.5.1	Linnustotietoja 1970–1990-luvuilta	15
4.5.2	Ansionjärven nykyinen linnusto	16
4.6	Viitasammakko	18
4.7	Sudenkorennot	20
4.8	Kalasto	22
4.9	Muinaisjäännökset	22
4.10	Virkistyskäyttö	22
5	Paikallisten asukkaiden näkemykset	22
6	Toimenpiteet	23
6.1	Kosteikko/hajotusojasto -yhdistelmät.....	25
6.2	Laskeutusallas ja hajotusojasto	25
6.3	Hajotusojastot	25
6.4	Syvät uomat.....	26
6.5	Salaojien purkuojat ja allikot	26
6.6	Allikot.....	26
6.7	Umpinaiset ojat	26
6.8	Venevalkamat	26
6.9	Pohjakynnysketju.....	26
7	Toteuttaminen.....	27
7.1	Työaika.....	27
7.2	Työmenetelmät	27
7.3	Työkoneet ja henkilöstö	27
7.4	Kulkureitit ja jäädytys	27
7.5	Läjitys ja ruoppausmassojen hyötykäyttö	28
7.6	Haittojen minimointi	28

7.7	Työskentelyalueet ja työnaikaiset vahingot	28
7.8	Käyttö ja kunnossapito	28
8	Vaikutusarviot.....	29
8.1	Yleistä	29
8.2	Vaikutuksen veden laatuun	29
8.3	Toimenpiteiden vaikutus Natura-luontoarvoihin.....	29
8.3.1	Vaikutukset linnustoon.....	30
8.3.2	Vaikutukset Natura-luontotyypeihin.....	31
8.3.3	Vaikutukset viitasammakkopopulaatioon	31
8.3.4	Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentoihin.....	32
9	Kustannusarvio	32
10	Seuranta	33
11	Luvan tarve	33
11.1	Lupaviranomaisen myöntämän luvan tarve.....	33
11.2	Alueen omistajan suostumuksen tarve ja ilmoittamisen tarve.....	34
12	Sopimukset, suostumukset ja ilmoitukset.....	34
12.1	Korvaukset	34
13	Oikeudelliset edellytykset	34
13.1	Yleiset edellytykset	34
13.2	Suhde maankäytön suunnitteluun	35
13.3	Hyötyjen ja haittojen vertailu.....	35
13.3.1	Yleiset hyödyt ja menetykset.....	35
14	Omistajatiedot.....	35
15	Yhteenveto	36

Liitteet ja piirustukset

Liite 1	Ansionjärven Natura-alueen käyttö- ja hoitosuunnitelma, Faunatica Oy 2016
Liite 2	Omistajatiedot
Piirustukset 00	Tyypipiirustukset
Piirustukset 01	Toimenpiteiden sijaintikartat
Piirustukset 02	Kosteikot ja laskeutusaltaat

1 JOHDANTO

Kunnostussuunnitelma perustuu Ansionjärven Natura-alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan, jonka laati Faunatica Oy vuonna 2016. Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitetään useita eri toimenpiteitä, joista tähän suunnitelmaan on sisällytetty vesilain mukaista lupaa vaativat toimenpiteet eli kaivua vaativat kanavat, ojat, allikot, kosteikot ja laskeutusaltaat. Näiden lisäksi alueella voidaan toteuttaa käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia toimenpiteitä, jotka eivät vaadi vesilain mukaista lupaa kuten esimerkiksi niitot, rantojen raivaukset ja lintujen pesintälauttojen rakentaminen.

Alueen ja sen nykytilan kuvaus on lyhennelmä Faunatica Oy:n raportista (Faunatica Oy 2016), joka myös on hakemussuunnitelman liitteenä 1.

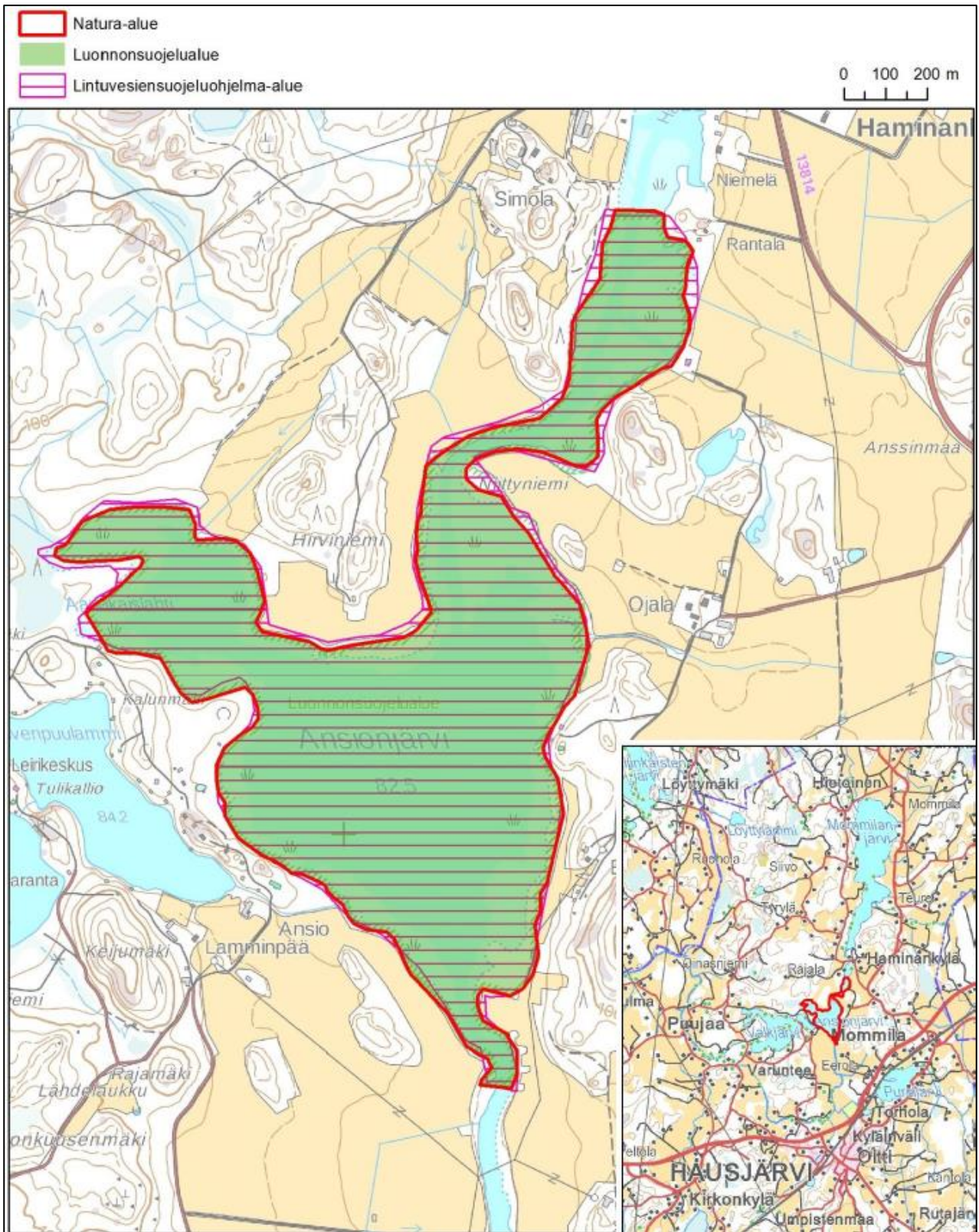
Ansionjärvi on Teuron- ja Puujoen välissä sijaitseva läpivirtaamajärvi Kokemäenjoen päävesistössä. Ansionjärvi on veden peruslaadultaan ruskeavetinen humusjärvi, joka on voimakkaasti rehevöitynyt. Järvi on valtakunnallisesti arvokas lintuvesi, se on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon lintudirektiivin (79/409/ETY) mukaisena SPA- alueena (Natura-koodi FI0305003). Alueella on tarkoitus suojella sen linnustoa elinympäristöineen, erityisesti lintudirektiivin liitteen I lintuja. Natura 2000 -alue käsittää koko Ansionjärven (kuva 1), ja sen pinta-ala on 94 hehtaaria. Ansionjärvi kuuluu lintuvesiensuojeluohjelmaan, ja sillä on Kanta-Hämeen maakuntakaavassa SL-merkintä. (Faunatica Oy 2016)

Hoito- ja käyttösuunnitelma on tehty osana EU-rahoitteista Freshabit LIFE IP -hanketta Vanajavesikeskuksen toimeksiannosta. Metsähallituksen Luontopalveluiden koordinoiman, seitsemän vuotta kestävä hankkeen tavoitteena on Natura 2000 - vesistöalueiden ekologisen tilan ja monimuotoisuuden parantaminen. Vanajaveden alueella hankkeessa toteutetaan lintuvesi- ja valuma-aluekunnostuksia, tutkimuksia, mallinnustyötä, virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksien kehittämistä sekä alueen asukkaiden aktivointia ja muita vesienhoitotoimia ja elinympäristökunnostuksia laajassa yhteistyössä Natura 2000 - alueilla ja niiden lähiympäristössä. (Faunatica Oy 2016)

Freshabit LIFE IP -hankkeessa on jo Ansionjärven osalta tehty kulttuuripotentialin esiselvitys, pesimälinnustonselvitys, linnuston lepäilijälaskennat sudenkorentonselvitys ja viitasammakkonselvitys. (Faunatica Oy 2016)

Ansionjärven hks-hankkeesta on Vanajavesikeskuksessa vastannut projektikoordinaattori Eeva Einola, ja asiantuntemustaan on antanut myös Suvi Mäkelä. Hämeen ELY- keskukselta mukana ovat olleet hydrobiologi Heini-Marja Hulkko, ylitarkastaja Rauni Itkonen ja erikoissuunnittelija Maritta Liedenpohja-Ruuhijärvi. Kanta-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen asiantuntijan Ari Lehtisen paikallistuntemus ja näkemykset olivat erittäin tärkeä apu suunnitelman laadinnassa. Faunaticassa raportin laadinnasta ovat vastanneet biologit Pertti Koskimies, Elina Manninen ja Marko Nieminen. (Faunatica Oy 2016)

Hakemussuunnitelman laati Jami Aho, Ympäristötekniikan insinööri Jami Aho.

Kuva 1. Hankealue (Faunatica Oy 2016).

2 HANKKEEN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

Ansionjärven alueen hoidon ja käytön suunnittelussa keskeisenä lähtökohtana ovat alueen luontoarvot. Samalla kun alueen arvoa valtakunnallisesti merkittävänä linnustoalueena pyritään vaalimaan ja kohentamaan, yritetään myös parantaa alueen virkistyksestä arvoa. Alueen asukkaiden ja muiden käyttäjien näkemykset ovat keskeisiä suunnittelun lähtökohtana. Samanaikaisesti on kuitenkin muistettava, että suunnitelma pohjautuu myös luonnontieteelliseen taustatietoon ja suojelubiologiaan. Suunnitelma on siis asiantuntija- arvio, jossa eri tavoitteita ja näkemyksiä on pyritty sovittamaan yhteen parhaalla mahdollisella tavalla, samalla täyttäen lainsäädännön velvoitteet.

Lainsäädännöllisesti kaikkein merkittävimmän alueen suunnittelua ohjaa luonnonsuojelulaki ja siinä erityisesti 64 a §, jonka mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää, sekä 68 §, jonka mukaan viranomaisten tulee edistää alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien ekologisia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Natura 2000 -verkostoon sisältyviin alueisiin saattaa kohdistua sellaisia käyttötarpeita, jotka ovat ristiriidassa alueen suojelun perusteena olevien luontoarvojen turvaamisen kanssa. Luontodirektiivin 6 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että jäsenmaiden on tarvittaessa laadittava tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia erityisten suojelutoimien alueille. Natura 2000 -verkostoon kuuluvat lintuvesikohteet ovat, kuten Ansionjärvin, usein reheviä järviä. Monet niistä ovat pikku hiljaa kasvamassa umpeen ja menettämässä arvoaan niin lintujen kuin muidenkin eliöiden ja luontotyyppien kannalta. Nämä kohteet vaativat välillä hyvinkin radikaaleja kunnostusmenetelmiä alkaen vedenpinnan nostosta ruoppauksiin ja vesikasvillisuuden niittoihin.

Kanta-Hämeen vuoden 2006 maakuntakaavan merkinnöissä, määräyksissä ja suosituksissa SL-merkinnällä varustetuille luonnonsuojelukohteille suositellaan hoito- ja käyttösuunnitelman laatimista. Lintuvesiä koskien vesistöreitien väylän kulkukelpoisuuden turvaamisen tai umpeen kasvavien vesistöjen tai vesistöosien käytön kannalta tarvittavat ruoppaukset ja muut toimenpiteet voidaan suositusten mukaan tehdä vesilakiin perustuen. Toimenpiteissä tulee kiinnittää erityistä huomiota ympäristöllisiin seikkoihin.

EU:n alueelle on asetettu yhteiset tavoitteet vesien tilan parantamiseksi vesipolitiikan puitedirektiivissä (2000/60/EY). Vesienhoidon tavoitteeksi asetettiin vähintään vesien hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2015 mennessä (Westerberg ym. 2016). Ympäristötavoitteista voidaan joissain tapauksissa poiketa. Vesienhoidon ympäristötavoitteen saavuttamisen määräaikaa voidaan tietyin ehdoin pidentää vuoteen 2021 tai vuoteen 2027, kuten Ansionjärven kohdalla on tehty.

Useimmiten vesienhoidon ja luonto- tai lintudirektiivin tavoitteet ovat yhdenmukaiset. Vaikka luonto- tai lintudirektiivin suojelutavoitteita pidettäisiin alueella ensisijaisena, vesienhoidon tavoitetta hyvästä ekologisesta tilasta kannattaa silti pyrkiä toteuttamaan. Usein etenkin liiallinen rehevöityminen on haitallinen tekijä kaikkien direktiivien tavoitteiden kannalta. Kunnostuksessa olisi syytä pyrkiä koko ekosysteemin luonnollisen toiminnan palauttamiseen, mikä hyödyttää sekä vesienhoidon että luonnonsuojelun tavoitteita pitkällä aikavälillä. Lintuvesillä hoidon painotus tulisi olla ensisijaisesti ekologisesti toimivan elinympäristön hoito ja ylläpito. Erityisesti tiukasti vesiympäristön ja välittömän rantavyöhykkeen mukaan rajattujen Natura-alueiden, kuten Ansionjärven, vesiluontotyyppien suojelun ja hoidon kannalta vesienhoidon vaikutusmahdollisuudet valuma-alueen toimenpiteisiin ovat merkittävä mahdollisuus.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kuitenkin käsitellään lähtökohtaisesti vain niitä toimia, jotka ovat toteutettavissa itse Ansionjärven Natura-alueella ja sen rajojen välittömässä läheisyydessä. Rehevöitymisen syihin puuttumisessa sen sijaan keskeisiä ovat valuma-aluetta koskevat suunnitelmat ja päätöksenteko.

Merkittäviä parannuksia järven ekologiseen tilanteeseen on saavutettavissa vain keinoilla, jotka vähentävät ravinnepestöjä järven valuma-alueella.

Suurin osa kuormituksesta Ansionjärveen tulee Mommilanjärvestä laskevasta Haminanjoesta. Mommilanjärveen laskee puolestaan haja- ja jätevesikuormituksesta rehevöitynyt Teuronjoki. Teuronjoen vedenlaatua heikentää lisäksi rantojen voimakas eroosio. Teuronjoen veden laatu heikkenee käyttökelpoisuusluokaltaan tyydyttäväksi jo joen yläjuoksulla. Laatu heikkenee edelleen Hämeenkosken ja Kärkölän jätevedenpuhdistamojen kohdalla. Myös pelloilta tuleva kuormitus ja eroosion kuljettaman kiintoaineen määrä heikentävät veden laatua joen alajuoksulla. Ansionjärven Natura-alueella voidaan kuitenkin toteuttaa eräitä toimenpiteitä, joilla järven virkistyskäyttökelpoisuutta ja luonnonsuojelullista arvoa voidaan jossain määrin parantaa, vaikka nämä toimet eivät poistakaan tilanteen alkusyytä, liiallista ravinnekuormaa. Tässä raportissa esitetään suunnitelma näistä hoitotoimista tuleville vuosille. Suunnitelmalla on pyritty luomaan alueen käytölle sellaiset raamit, joiden sisällä voidaan toimia luonto- tai virkistysarvoja vaarantamatta.

Vuonna 2007 laaditussa Hämeen Natura 2000 -verkoston hoidon ja käytön yleissuunnitelmassa Ansionjärven Natura-alueen suunnittelutarve on arvioitu kiireellisyysluokkaan C, ei kiireellinen. Kiireellisyyteen vaikuttavat osatekijät Ansionjärvellä ovat seuraavat:

- Hoito-, kunnostus- ja ennallistamistarpeet: alueelle tai osalle alueesta kohdistuu pienimuotoisia hoidon, kunnostuksen tai ennallistamisen tarpeita tai tarpeet eivät ole kiireellisiä
- Retkeily- ja virkistyskäyttö: lähivirkistysalue tai muu vakiintuneen retkeilykäytön alue.
- Toteutustapa ja maankäyttö: Alue on luonnonsuojelulailta toteutettu, eikä ole tiedossa mitään erityisiä käyttötarpeita
- Valtakunnallinen merkittävyys: kohteeseen ei sisälly valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja perinnebiotooppeja tai maisema-alueita, IBA-alueita tai RAMSAR-kohteita.
- Priorisoidut lajit: Kohteella ei esiinny luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja, erityisesti suojeltavia lajeja, joiden säilymisessä Hämeen esiintymillä on erityisen suuri merkitys

Vuonna 2016 laadittiin uusi Hämeen Natura 2000 -verkoston yleissuunnitelma, jossa Ansionjärven laskennalliseksi suunnittelutarvearvioksi saatiin 3 (asteikolla 0–10). Yleissuunnittelun yhteydessä tunnistettiin lajisuojelutoimenpidetarpeita sekä toimenpidetarpeita mm. kuormituksen sekä virkistysarvojen suhteen. (Faunatica Oy 2016)

2.1 AIEMMAT SELVITYKSET JA SUUNNITELMAT

Teuronjoen alueella on tehty useita selvityksiä ja suunnitelmia vesistön tilan parantamiseksi.

Vuonna 1992 selvitettiin Mommilanjärven, Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun asukkaiden käsityksiä ympäristön tilasta ja kehittämisestä alueella. Vuonna 1996 valmistui Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun kunnostuksen yleissuunnitelma. Ansionjärven osalta selvitettiin säännöstelyn muutosmahdollisuuksia, rantojen umpeenkasvun estämistä, vedenpinnan nostoa pohjapadolla ja matalikkojen ruoppaustarvetta. Vuonna 1997 alkaneen Teuronjoen alajuoksun ja Puujoen yläjuoksun kunnostushankkeen tavoitteena oli koko jokialueen tulvaherkkyiden vähentäminen. Vuosina 1997–1998 Hämeenkosken ja Kärkölän kunnat tilasivat osana Teuronjoen kehittämisprojektia Insinööritoimisto Paavo Ristolalta useita selvityksiä koskien Teuronjokea. Hämeen maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa vuosille 2012–2013 kärkihankkeeksi nimettiin Teuronjoen–Puujoen–Hiidenjoen vesistöalueen kokonaisvaltainen kehittäminen ottamalla nykyistä paremmin huomioon vesiensuojelu ja kuormituksen vähentäminen, vesiluonnon monimuotoisuuden parantaminen sekä maisemalliset arvot. Vuonna 2013 valmistui Teuronjoen, Puujoen ja Hiidenjoen valuma-alueelle monivaikutteisten kosteikkojen yleissuunnitelma. Teuronjoen eroosiota kartoitettiin vuosina 2014 ja 2016. Teuronjoen kunnostukseen liittyen Vanajavesikeskuksen asiantuntijat ovat yhdessä maanomistajien ja viljelijöiden kanssa etsineet maastokäynnein syksyn 2015 aikana Teuronjoen sivupurojen varsilta erityyppisiä vesistö- ja kalatalouskunnostuskohteita. (Faunatica Oy 2016)

Suunnittelun lähtötietoina ja tausta-aineistona oli Faunatica Oy:n hoito- ja käyttösuunnitelma, joka on tehty seuraavien aineistojen perusteella:

- Pentti Mansukosken Ansionjärvestä pienoiskopterilla ottamat kuvat ja video. Kuvat on otettu 2.8.2016 Hämeen ELY-keskuksen toimeksiannosta.
- Ansionjärven Natura-tietolomake (1996)
- Kanta-Hämeen maakuntakaavat
- Hämeen maakuntaohjelma 2012–2013
- Vesistöjen seurannan vedenlaatutietoja vuodesta 1968 alkaen
- Luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentolajien inventointi 2016
- Pesimälintuselvytys (julkaisematon raportti) ja linnuston lepäilijälaskennat 2016
- Viitasammakkoselvitys 2016
- Kulttuuripotentialin esiselvitys 2016
- Teuronjoen eroosiokartoitus
- Teuronjoen, Puujoen ja Hiidenjoen valuma-alueen monivaikutteisten kosteikkojen yleissuunnitelma 2013
- Teuronjoen alajuoksun ja Puujoen yläjuoksun kunnostushanke
- Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun kunnostuksen yleissuunnitelma
- Kyselytutkimus Mommilanjärven, Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun asukkaiden käsityksistä ympäristön tilasta ja kehittämisestä alueella
- Ympäristöhallinnon tiedot suojelu- ja suojeluohjelma-alueista
- Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan tiedot uhanalaisten, silmälläpidettävien, rauhoitettujen, luontodirektiivin lajien ja alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymistä
- Valtakunnalliset eliöstöselvitykset ja -tutkimukset (kasviatlas, lintuatlas, Tiira- lintutietopalvelu ja Hatikka-havaintopalvelu)
- Lisäksi käyttö- ja hoitosuunnitelma perustuu alueen luontoa tuntevilta henkilöiltä saatuihin henkilökohtaisiin tietoihin, tekijöiden omakohtaiseen paikallistuntemukseen ja aiemmin hankittuun tässä työssä käyttökelpoiseen asiantuntemukseen sekä syksyllä 2016 toteutettuun Ansionjärven lähiympäristön asukkaille osoitettuun kyselyyn.

Hakemussuunnittelussa tehtiin lisäksi maastomittauksia maanpinnasta ja toimenpidealueiden maaperästä.

3 ANSIONJÄRVEN NATURA-ALUE

Ansionjärvi on suojeltu lintudirektiivin (79/409/ETY) nojalla lintujen erityisenä suojelualueena (Special Protection Area, SPA) (alueen numero FI0305003, Natura- tietolomake 1996). Natura-alueen pinta-ala on 94 ha. Kohteen suojelun hallinnollinen toteutustapa on luonnonsuojelu- ja vesilaki.

Alueen suojelupäätöksessä kielletään alueella rakennusten, rakennelmien ja teiden rakentaminen, maa-aineisten ja kaivoskivennäisten ottaminen sekä maa- tai kallioperän kaivaminen ja muu vahingoittaminen, rannan täyttö, ruoppaaminen, ojien kaivaminen, niittäminen, kuivattaminen ja muut vesirakennushankkeet. Sen sijaan olemassa olevien rakennelmien kuten laitureiden, veneväylien, ojien, laskeutusaltaiden ja kastelueden ottopaikkojen kunnossapito on sallittua. Samoin hoitosuunnitelman mukaiset ja ympäristökeskuksen hyväksymät kunnostustoimet sallitaan.

Ansionjärvi kuuluu myös Suomen lintuvesien suojeluohjelmaan, ja se on luokiteltu osana Hausjärven lintuvesiä kansallisesti arvokkaaksi eli FINIBA-verkostoon kelpaavaksi lintualueeksi. Kanta-Hämeen maakuntakaavassa Ansionjärven Natura-alue SL- merkinnällä.

Natura-tietolomakkeen (1996) mukaan sisävedet (järvet, lammet sekä virtaavat vedet) peittävät alueesta 65 %, suot ja rantakasvillisuus 20 % ja sekametsät 15 %. Natura- tietolomakkeiden tietoja päivitetään tätä suunnitelmaa laadittaessa, ja asiasta järjestettiin kuuleminen syyskuussa 2016. Päivityksen yhteydessä erityisesti lintulajeja on lisätty alueiden suojeluperusteisiin. Tietojen päivittämisestä päättää valtioneuvoston yleisistunto.

Alueen suojeluperustana olevat lintudirektiivin liitteen I lintulajit on mainittu taulukossa 1, jossa on esitetty myös muut Natura-tietolomakkeella mainitut ja muut huomionarvoiset, alueella pesivät lintulajit. Mukaan on otettu puna- ja tukkasotka, pensas- ja viitasirkkalintu, joiden tiedetään aiempina vuosina pesineen järvellä (Lehtinen & Astor 1993), ja joille sopivaa ympäristöä on edelleen tarjolla, sekä vuoden 2016 ruokavieraista kuikka.

Natura-tietolomakkeella on lisäksi mainittu alueella esiintyvän luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentolajeja lummelampikorentoa (*Leucorrhinia caudalis*) ja täplälampikorentoa (*L. pectoralis*). Tietolomakkeella ei ole mainintaa luontodirektiivin liitteen I luontotyypeistä, mutta ympäristöhallinnon mukaan alueen suo- ja rantakasvillisuus on tulkittavissa luontodirektiivin luontotyyppiä vaihtumissuot ja rantasuot (koodi 7140). (Faunatica Oy 2016)

Taulukko 1. Natura-tietolomakkeella (2014) mainitut sekä pesimälinnustoselvityksessä vuonna 2016 Ansjonjärvellä paikallisina tavatut lintulajit ja niiden suojeluluokitus Suomen uhanalaisluokituksessa vuosina 2010 ja 2015 EU:n lintudirektiivin liitteessä I ja kansainvälisessä vastuulajilistassa. Alueen suojeluperusteissa mainitut lintudirektiivin liitteen I lintulajit on lihavoitu. Suomen uhanalaisuusluokitus: EN = erittäin uhanalainen, VU= vaarantunut, NT= silmälläpidettävä. (Faunatica Oy 2016)

Laji	UHANALAISSUUS		EU	Vastuulaji
	2015	2010		
Haapana, <i>Anas penelope</i>	VU			x
Heinätaavi, <i>Anas querquedula</i>	EN	VU		
Isokoskelo, <i>Mergus merganser</i>	VU	NT		x
Kanadanhanhi, <i>Branta canadensis</i>				
Kaulushaikara, <i>Botaurus stellaris</i>			x	
Kuikka, <i>Gavia arctica</i>				
Kurki, <i>Grus grus</i>			x	
Laulujoutsen, <i>Cygnus cygnus</i>			x	x
Luhtahuitti, <i>Porzana porzana</i>		NT	x	
Luhtakana, <i>Rallus aquaticus</i>				
Metsäviklo, <i>Tringa ochropus</i>				
Naurulokki, <i>Larus ridibundus</i>	VU	NT		
Nokikana, <i>Fulica atra</i>	EN			
Nuolihaukka, <i>Falco subbuteo</i>				
Pajusirkku, <i>Emberiza schoeniclus</i>	VU			
Pensassirkkalintu, <i>Locustella naevia</i>				
Pikkulokki, <i>Larus minutus</i>			x	x
Punasotka, <i>Aythya ferina</i>	EN	VU		
Rantasipi, <i>Actitis hypoleucos</i>		NT		x
Rastaskerttunen, <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	VU	VU		
Ruisräikkä, <i>Crex crex</i>			x	x
Ruokokerttunen, <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>				
Ruskosuohaukka, <i>Circus aeruginosus</i>			x	
Rytikerttunen, <i>Acrocephalus scirpaceus</i>				
Satakieli, <i>Luscinia luscinia</i>				
Silkkiuikku, <i>Podiceps cristatus</i>	NT	LC		
Sinisorsa, <i>Anas platyrhynchos</i>				
Taivaanvuohi, <i>Gallinago gallinago</i>	VU			
Tavi, <i>Anas crecca</i>				x
Telkkä, <i>Bucephala clangula</i>				x
Tukkasotka, <i>Aythya fuligula</i>	EN	VU		x
Viitakerttunen, <i>Acrocephalus dumetorum</i>				
Viitasirkkalintu, <i>Locustella fluviatilis</i>				

4 ALUEEN LUONNON NYKYTILA JA ALUEEN KÄYTTÖ

Ansionjärvi sijaitsee n. 3,5 km Hausjärven taajamasta pohjoiseen. Ansionjärvi on Vanajaveden latvajärvi, josta reitti jatkuu Puujokena kohti Hiidenjokea ja Hämeenlinnaa. Se on luonteeltaan läpivirtaamajärvi eli joen uoman laajentuma Puujoen keskivaiheilla ja tyypiltään pieni humusjärvi. Järvioltaan koko on 75 ha. Koko valuma-alueen pinta-ala on 647 km² ja lähivaluma-alueen 36,7 km². Veden vaihtuvuus on nopeaa: viipymä on vain 1,5 vuorokautta, ja lämpökerrostuneisuuden on todettu olevan loivaa. Järvi on matala: keskisyvyys on 1,5 m. Ansionjärvi saa pääosan vesistään Mommilanjärvestä laskevasta Haminanjoesta. Mommilanjärvi, Haminanjoki ja Ansionjärvi muodostavat vesialueiden jonon pohjois-eteläsuunnassa.

Natura-alueen pinta-ala on järviällästä hieman laajempi, 94 hehtaaria, käsittäen osan Haminanjoesta ja Puujoen luusuan. Natura-alueen rantaviiva on noin 8 km, josta peltoa on noin 45 %. Natura-alueen rantaan ulottuu kuusi asuinkiinteistöä

Suurin osa järven rantojen pinta- ja pohjamaista on savea (etenkin Ansion, Simolan ja Ojalan tilojen pellot). Hiekkamoreenia ja saraturvetta löytyy etupäässä Aarinkaislahden rannoilta ja järven lounaisrannalta sekä kalliomaata pienialaisesti Ansion tilan pohjoispuolelta sekä Natura-alueen pohjoisosan (Haminanjoen) rannoilta.

Ansionjärven lounaisrannan pellot kuuluvat Hämeen maakuntakaavassa merkittävään ja säilytettävään yhtenäiseen peltoalueeseen, jolla on kulttuurihistoriallisia arvoja. Suunnittelumääräyksen mukaan pellot pyritään säilyttämään avoimina ja maatalouskäytössä. (Faunatica Oy 2016)

Sedimenttien haitta-ainepitoisuuksia ei ole selvitetty, koska valuma-alueelta ei ole tiedossa toimintoja, joista haitta-aineita olisi erityisesti päässyt vesistöön.

4.1 VEDENKORKEUDET

Vuolteenkosken pato sijaitsee Puujoessa noin neljän kilometrin päässä Ansionjärven luusuasta. Säännöstely aloitettiin vuonna 1964. Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun järjestely-yhtiö sai vuonna 2010 Etelä-Suomen aluehallintovirastolta luvan säännöstelyjen muuttamiseen Ansionjärvellä. Vuolteenkosken padon käytön vaikutukset ulottuvat Mommilanjärveen ja sen yläpuolelle Teuronjokeen aina Myllykylän padon alapuolelle saakka. Padon käytön vaikutukset näkyvät myös alapuolisessa Puujoessa. Erittäin suurilla virtaamilla padon alapuolisen Puujoen huono vetokyky vaikuttaa järviin saakka. (Faunatica Oy 2016)

Ansion- ja Mommilanjärven vedenkorkeuksien tunnusluvut NN -korkeusjärjestelmässä vuosijaksolla 2001 - 2018 ovat seuraavan taulukon mukaiset.

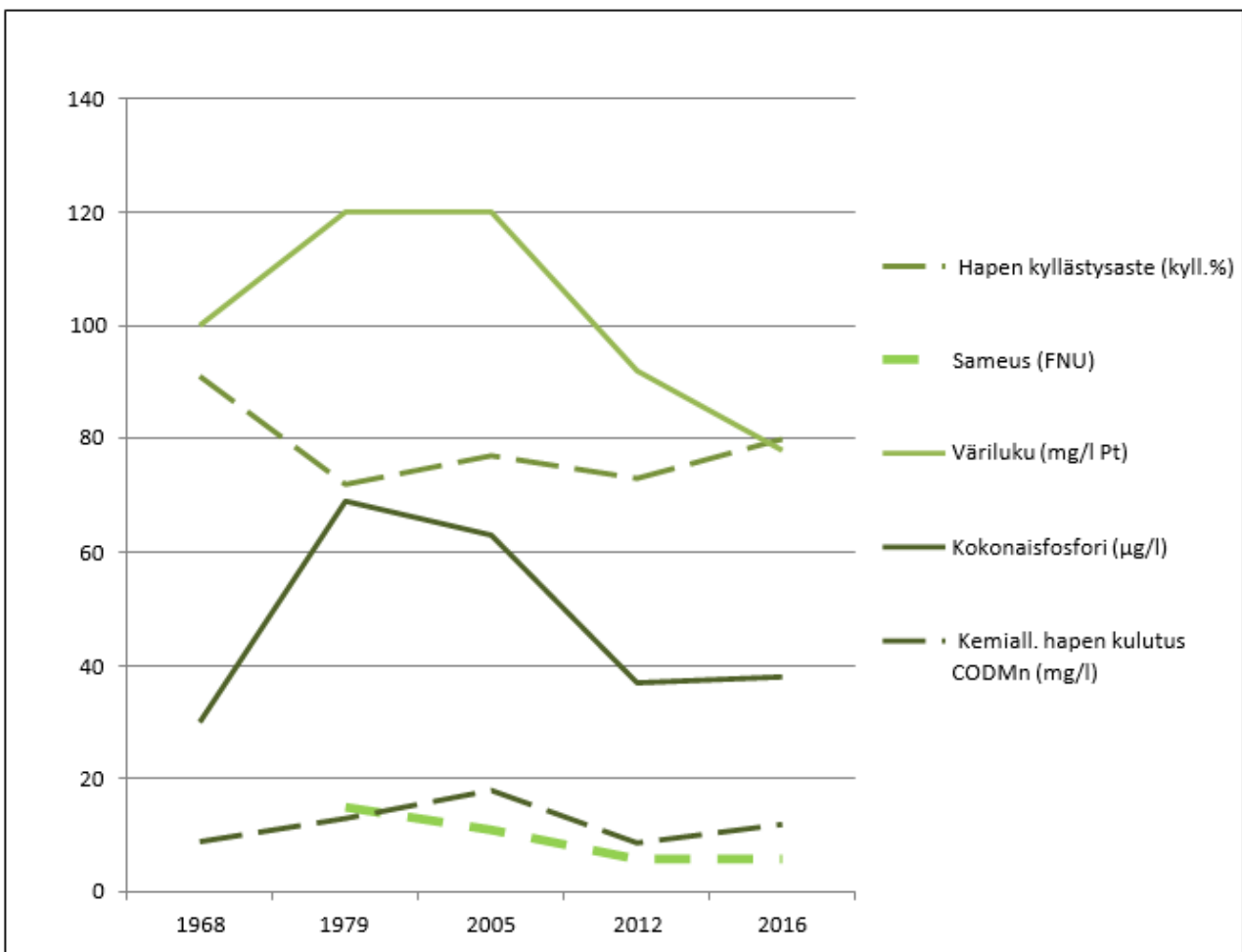
Taulukko 2. Vedenkorkeudet

Asema 3501940 Haminanvuolle (Teuronjoki-Puujoki) NN+m		
Ylivedenkorkeus	HW	83.56
Keskiylivedenkorkeus	MHW	82.83
Keskivedenkorkeus	MW	82.23
Keskialivedenkorkeus	MNW	81.92
Alivedenkorkeus	NW	81.55

4.2 VEDENLAATU

Ansionjärven veden laadun kannalta ratkaisevaa on Mommilanjärvestä tulevien vesien laatu, minkä lisäksi myös lähivaluma-alueen pelloilta tulee järveen hajakuormitusta.

Veden laatua on raportoitu erityisesti vuosilta 2013 ja 2016. Kokonaisfosfori- ja -typpipitoisuus ovat tärkeitä mittareita vesien rehevyyden arvioinnissa. Vesistöihin tulee fosforia ja typpeä maa- ja metsätaloudesta sekä asutuksen jätevesistä. Päälysveden fosforipitoisuus Ansionjärvellä on reheville vesille ominainen. Melko korkea klorfylli-a-pitoisuus osoittaa lehtivihreällisten planktonlevien runsautta vedessä ja järven rehevyytaso. Myös päälysveden typpipitoisuus on kohonnut luonnontasosta ilmentäen kuormittumista. Alusveden fosforipitoisuuden oli vuonna 2013 havaittu Ansionjärvessä olevan jonkin verran koholla päälysveteen verrattuna, mikä selittyy sedimenttiin sitoutuneen fosforin vapautumisesta takaisin veteen esimerkiksi tilanteessa, jossa happea on alusvedessä vähän. Merkittävää sisäistä kuormitusta ei vuonna 2013 kuitenkaan todettu. Vuonna 2016 ero päälysvien ja alusvesien fosforipitoisuuksissa ei ollut yhtä suuri kuin vuonna 2013. Koliformisten bakteerien puuttuminen kertoo veden hyvästä hygieniatasosta. Ansionjärven päälysvesi on lievästi sameaa. (Faunatica Oy 2016)

Kuva 2. Eräitä kesäaikaisia vedenlaadun muuttujien arvoja Ansionjärven päälysvedessä (1 m näytesyvyys) vuodesta 1968. Vuosilta 1968, 1979, 2012 ja 2016 oli ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertassa tietoja vesinäytteenotoista Ansionjärvellä heinä- tai elokuulta. (Faunatica Oy 2016)

4.3 VESIENHOITOLAINSÄÄDÄNNÖN MUKAINEN VEDENLAADUN LUOKITTELU JA TAVOITTEET

Vesienhoitolainsäädännön mukaisessa luokittelussa Ansionjärven ekologinen tila on tyydyttävä ja kemiallinen tila hyvää huonompi. Ansionjärven ekologisen luokittelun taso on vedenlaatuluokitus, jossa fosforipitoisuutta on painotettu. Biologista dataa Ansionjärveltä on niin niukasti, ettei sitä ole ollut mahdollista käyttää määrävänä ekologisen tilan arvioinnissa (Hämeen ELY-keskus, kirjallinen tiedonanto).

Vesinhoidossa kemiallista tilaa arvioidaan EU:n prioriteettiaineiden pitoisuuksina vedessä sekä kala-Hg:n avulla. Ansionjärven kemiallinen tila on arvioitu hyvää huonommaksi Suomen ympäristökeskuksen asiantuntija-arvioon nojaten ja lähinnä kalaelohopeariskin perusteella; kalaelohopean laatumnormi ylittyy kaukokulkeumariskin ja luonnonolosuhteiden perusteella.

Pintavesityypiltään Ansionjärvi on pieni humusjärvi (Ph). Ekologinen tavoitetila on suunnitelmissa saavuttaa vuoteen 2021 ja kemiallinen tavoitetila 2027 mennessä. (Faunatica Oy 2016)

4.4 KASVILLISUUS

Huomionarvoisimmat tiedossa olevat kasvilajit Natura-alueella ovat eteläborealisessa vyöhykkeessä (2a) alueellisesti uhanalainen (RT) konnanulpukka (Nuphar pumila) ja kansallisessa vieraslajistrategiassa (Maa- ja metsätalousministeriö 2012) haitalliseksi sisävesien vieraskasviksi luokiteltu isosorsimo (Glyceria maxima). Botaaniselta järvityypiltään Ansionjärvi voidaan luokitella savikkoalueiden eutrofiseen ryhmään osmankäämi-ratamosarpiotyypin tai kaislatyypin järveksi.

Ympäristöhallinnon mukaan 20 % (noin 19 ha) Ansionjärven Natura-alueen pinta- alasta on luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä vaihettumissuot ja rantasuot (koodi 7140). Tyyppiin sisältyy erilaisia kasvivyhdyskuntia. Vesi- ja rantakasvivyhdyskunnista tyyppiin voidaan lukea kaikki avo- ja pensaikkoluhdat ja pinnanmyötäisesti soistuvat rantasuot. Luhtaisille paikoille ominaista on pintavesien pysyvä vaikutus. Luhdat eroavat vesikasvillisuudesta turvekerroksen perusteella. Sammalpeite voi olla hyvinkin epäyhtenäinen tai puuttua kokonaan. Kenttäkerroksessa vallitsevat sarat ja ruohot. Rantasuot ovat pinnanmyötäisesti soistuvia, hyllyviä veden pinnalla kelluvia märkiä vesistöjen rantasoita. Ne ovat yleensä pienialaisia soita esimerkiksi pienien lahdekkeiden rannoilla, jossa on seisovaa vettä.

Ansionjärvellä Vaihettumissoihin ja rantasoihin kuuluu ainakin pajuluhtia (valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi) sekä avoluhdist (valtakunnallisesti elinvoimainen (LC) ja Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi) ruoko- ja kaislaluhtia, korteluhkia sekä sara- ja ruoholuhtia. Rantasuota voi esiintyä Aarinkaislahden rannoilla. Seuraavaan kuvaan on ilmakuvatarkastelun perusteella rajattu alueella mahdollisesti esiintyvät vaihettumissuot ja rantasuot. Rajaukset ovat suuntaa-antavia, sillä tarkempi luontotyyppikuviointi edellyttäisi varsinaisen kasvillisuusselvityksen tekemistä. Ilmakuvatarkastelun perusteella rajattujen vaihettumissoiden ja rantasoiden pinta-ala on noin 34 ha.

Kuva 3. Ilmakuvatarkastelun perusteella rajatut mahdolliset vaihtumissuot ja rantasuot (luontodirektiivin luontotyyppi) Ansjönjärven Natura-alueella. Ilmakuvan mukaan sekametsää ei ole 15 % Natura-alueen pinta-alasta kuten Natura-tietolomakkeella ilmoitetaan.

Tätä suunnitelmaa varten alueella ei ole tehty kasvillisuuskartoitusta, mutta kasvillisuutta on tarkasteltu pienoiskopterikuvien avulla ja veneestä käsin yhden maastopäivän mittaisella maastokatselmuksella 3.8.2016. Myös sudenkorentoselvityksen yhteydessä eri puolilta järveä otettuja valokuvia on hyödynnetty kasvillisuuden tarkastelussa.

Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannassa ei ole tietoja uhanalaisista, silmälläpidettävistä tai luontodirektiivin kasvilajeista Ansionjärvellä.

Rantaluhat rajautuvat järven puolella ilmaversoiseen vesikasvillisuuteen (isosorsimoa, leveäosmankäämiä (*Typha latifolia*), järviruokoa (*Phragmites australis*), järvikaislaa (*Schoenoplectus lacustris*) ja järvikortetta (*Equisetum fluviatile*)). Näistä kaksi ensiksi mainittua suosivat keski- ja runsasravinteisia kasvupaikkoja muiden esiintyminen on ravinteisuudesta riippumatonta (Leka ym. 2008). Ilmaversoisvyöhykkeen jälkeen on vuorossa kelluslehtis- ja uposlehtisvyöhykkeet. Kelluslehtisistä runsaimpia lajeja ovat ulpukka (*N. lutea*), konnanulpukka, pohjanlumme (*Nymphaea alba* ssp. *candida*) ja kilpukka (*Hydrocharis morsus-ranae*). Konnanulpukka suosii niukka- ja keskirasvanteisia ja kilpukka runsasravinteisia kasvupaikkoja, muut ovat indifferenttejä. Uposlehtisistä tavattiin runsasravinteisuutta ilmentävää karvalehteä (*Ceratophyllum demersum*) ja indifferenttiä isovesihernettä (*Utricularia vulgaris*). Järven keskiosissa ei tavattu kelluslehtisiä ja uposlehtisetkin rajoittuvat todennäköisesti lähelle rantoja, sillä näkösyvyys oli elokuussa 2016 vain 1,3 m. Aarinkaislahti ilmeisesti jäätyy talvisin pohjaan asti, sillä siellä on tavattu runsaasti kelluvia lumpeiden juurakoita, jotka jäät ovat irrottaneet pohjasta. Ansionjärvessä mitä todennäköisimmin ei esiinny pohjaversoisia kasveja kuten nuottaruohoa (*Lobelia dortmanna*), sillä ne suosivat kirkkaita niukkaravinteisia vesiä ja häviävät nopeasti kasvupaikalta rehevöitymisen ja pohjan liettymisen vuoksi.

Vesihallitus on kartoittanut kasvillisuutta Ansionjärvellä ja Haminanjoessa vuonna 1977. Koska uutta kartoitusta ei ole tehty, voidaan nykytilannetta verrata 40 vuoden takaiseen vain hyvin yleisellä tasolla. Isosorsimoa on kasvanut jo vuonna 1977 runsaasti Haminanjoen molemmilla rannoilla sekä jonkin verran mm. Niittyniemen etelärannalla, järven itärannalla ja Puujoen luusuassa kuten nykyisinkin. Vaikuttaa siltä, että isosorsimo on runsastunut varsinkin järven länsiosassa, jossa se on korvannut lähinnä järviruokoa. Aarinkaislahti on kasvanut osittain umpeen 40 vuodessa; lahden perimmäisessä pohjukassa on vielä vuonna 1977 ollut laaja järvikortevaltainen alue, jossa nykyisin kasvaa muita, kookkaampia ilmaversoisia kuten isosorsimoa ja järvikaislaa. Laajoja kortteikkoja on kuitenkin edelleen ainakin Hirviniemen eteläpuoleisella rannalla ja järven kaakkoisrannalla kuten vuonna 1977. Vaikuttaa myös siltä, että ravinteisuudesta hyötyvä leveäosmankäämi on runsastunut järvellä sitten 1970-luvun. Avovesialue järven keskellä näyttää suunnilleen yhtä laajalta nykyisin kuin 70-luvun lopulla. (Faunatica Oy 2016)

4.5 LINNUSTO

4.5.1 Linnustotietoja 1970–1990-luvuilta

Ansionjärvi on luokiteltu lintuvesien suojeluohjelmassa valtakunnallisesti arvokkaaksi lintuvedeksi. Järvi on otettu suojeluohjelmaan etenkin runsaslukuisen pesimä- ja sulkasadonkaikaisen vesilinnuston ansiosta.

Lintuvesien suojeluohjelman pohjaksi eli lähinnä 1970-luvulla tehtyjen linnustoselvitysten perusteella Ansionjärven pesivien vesilintujen lajimäärä oli 11 ja parimäärä 27. Kahlaajia pesi seitsemän paria neljää eri lajia, varpuslintuja yhdeksän lajia ja haikaroita, petolintuja, rantakanoja, lokkeja ja pöllöjä yhteensä viisi lajia. Pesiviä lintulajeja järvellä oli tuolloin kaikkiaan 29. Ansionjärven pesimäaikaiseksi suojelupistearvoksi laskettiin linnuston laji- ja parimäärien perusteella 64, mikä oli kolmasosa maan parhaaksi luokitellut järven, Parikkalan Siikalahden, pistearvosta. Ansionjärven sulkasadonkaikainen arvo luokiteltiin huomattavaksi ja muuonkaikainen arvo kohtalaiseksi.

Lehtinen & Astor kartoittivat varsinkin yöaktiivisten pesimälintujen esiintymistä Ansionjärven rannoilla kesäkuussa 1992, mutta muistakin lajeista kertyi runsaasti havaintoja. Kaikkiaan selvityksessä havaittiin 20 pesiväksi tulkittua lajia ja 142 paria. Poikueisiin perustuneet arviot vesilintujen lukumääristä (seitsemän lajia ja 32 paria) ovat todellista pienempiä, koska osa pesinnöistä oli mitä todennäköisimmin tuhoutunut ja emolinnut poistuneet järveltä. Runsaimmat lajit olivat sinisorsa, telkkä ja tavi. Kaulushaikaroita, luhtahuitteja

ja ruisräkkiä havaittiin kutakin kahdella reviiirillä, taivaanvuohia kolmella, kurki yhdellä. Ruokokerttuslauloja 75 reviiirillä, pajusirkkuja 12 koirasta, rytikerttuslauloja neljä ja rastaskerttuslauloja yksi koiras. Ilmeisesti pesimättömiä pikkulokkeja lenteli järvellä 30 yksilöä. Ruskosuohaukkaa ei havaittu, mutta nuolihaukkoja pesi rantametsissä kaksi paria. Vuoden 1992 inventoinneissa ei kahdella yöaikaisella käyntikerralla varmaankaan havaittu kaikkia pesiviä lajeja, mutta tulosten perusteella Ansionjärven pesimälinnusto ei liene olennaisesti muuttunut 1970-luvulta 1990-luvulle. (Faunatica Oy 2016)

4.5.2 Ansionjärven nykyinen linnusto

Ansionjärven pesivää linnustoa inventoitiin vuonna 2016 järven nykytilan selvittämiseksi (julkaisematon raportti). Vesilintujen lajimäärä oli kuusi eli aiempaa pienempi mutta parimäärä entisellä yleistasolla, 35 paria, joiden lisäksi järvellä oleskeli pesimätön laulujoutsenpari. Todennäköisesti laulujoutsen alkaa pesiä lähivuosina. Runsaimmat lajit olivat sinisorsa (10 paria), silkkiuikku (8) ja nokikana (8). Kanadanhanhia pesi yksi pari. Aarinkaislahdella pesi sadan naurulokin yhdyskunta. Pikkulokkeja pesi kaksi paria, taivaanvuohia kolme, rantasipejä kaksi ja metsävikloja yksi. Suojeluarvoa merkittävästi nostavista, vaateliaimpiin kuuluvista lintuvesilajeista Ansionjärvellä tavattiin pesimäkaudella 2016 kaulushaikaroita 2–3 reviiirillä, ruskosuohaukkoja ja ruisräkkiä kahdella, luhtakanoja ja luhtahuitteja yhdellä reviiirillä sekä yksi pesiväksi tulkittu heinätavipari. Ruovikoissa laskettiin ruokokerttuslauloja noin 70 reviiirillä, pajusirkkuja noin 20:lla ja rytikerttuslauloja neljällä reviiirillä. Joinakin aiempina vuosina Ansionjärvellä on havaittu myös Ari Lehtisen mukaan tukka- ja punasotkia, joiden on tulkittu kuuluvan pesivään lajistoon. Vuonna 2016 paikallisena ruokavieraana havaittiin lisäksi kuikka, joka pesinee jollain lähijärvistä. Ansionjärven pesimälajeista merkittävä osa kuuluu EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin tai Suomessa uhanalaisiksi luokiteltuihin lajeihin (taulukko 3).

Taulukko 3. Tulokset Ansionjärven pesimälinnustoselvityksestä vuonna 2016 (julkaisematon raportti). EU = lintudirektiivin laji, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä

LAJI	Parimäärä	Status
Kanadanhanhi	1	
Kaulushaikara	2-3 paria	EU
Kurki	2	EU
Laulujoutsen	kihlapari	EU
Luhtahuitti	1	EU
Luhtakana	1	
Naurulokki	100	VU
Nokikana	8	EN
Nuolihaukka	1	
Pajusirkku	n. 20	VU
Pensastasku	2	
Pikkulokki	2	EU
Rantasipi	2	
Ruisräikkä	2	EU
Ruokokerttunen	n. 70	
Ruskosuohaukka	2	EU
Rytikerttunen	4	
Satakieli	2	
Silkkiuikku	8	NT
Sinisorsa	10	
Taivaanvuohi	3	VU
Tavi	3	
Telkkä	n. 5	
Viitakerttunen	1	

Myös muuonaikeasta linnustoa havainnoitiin Ansionjärvellä vuonna 2016, mutta valitettavasti vain kahdella käyntikerralla. Ensimmäisellä käynnillä, 13.4.2016, Haminanjoella sillan eteläpuolella havaittiin yli 150 yksilön sinisorsa- ja taviparvi. Muita koko Ansionjärven alueella tavattuja, läpimuuttaviksi tulkittuja vesilintuja olivat kaksi uiveloparia. Yhteensä havaittiin kahdeksan lajia vesilintuja, jotka tulkittiin paikallisiksi, sekä muita pesimälinnustoon kuuluvia ranta- ja kosteikkolajeja. Toisella käynnillä, 22.4., Haminanjoen 50 tavin parvi tulkittiin läpimuuttaviksi, mutta muut havainnot koskivat pesiviksi tulkittuja yksilöitä.

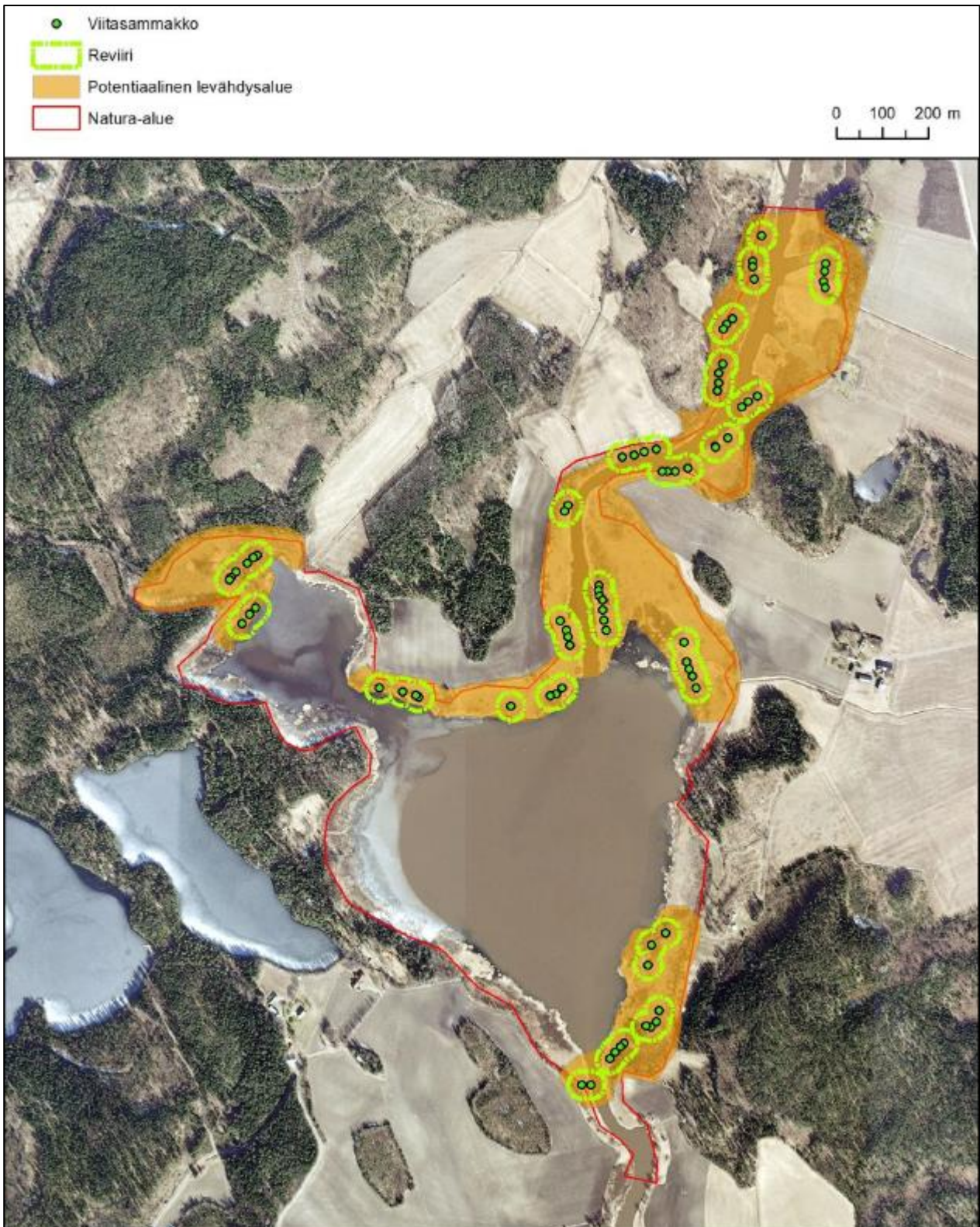
Koska käyntikertoja oli yli kaksi kuukautta kestäväällä vesi-, ranta- ja kosteikkolintujen kevätmuuttokaudella vain kaksi, eivät tulokset kuvaa luotettavasti edes kevään 2016 saati edustavasti yleispätevämpää muutonaikaista lintutilannetta Ansionjärvellä. Tarkemmin ja tiiviimmin havainnoiduilla lintuvesillä on yleispätevästi todettu, että muuton aikataulut vaihtelevat lajeittain huomattavasti vuodesta toiseen sekä paikallisten että laaja- alaisempien sääolojen ja jäätilanteen, kasvillisuuden kehityksen ja muun fenologian mukaan. Eri vuosina muutto ajoittuu eri tavoin, samojenkin yksilöiden ja populaatioiden käyttämät levähdysalueet voivat vaihdella, ja päämuutto jopa monikymmenkertaisine yksilömäärineen keskimääräiseen verrattuna kestää vain päivän tai pari, jolloin kaksi satunnaista, vain pienen jakson muuttokaudesta kattavaa tarkkailukertaa Ansionjärven 2016 tarkkailun tavoin eivät anna luotettavaa käsitystä Ansionjärven arvosta muutonaikaisena lintuvetenä.

On erittäin todennäköistä ja järven sijainnista ja kasvillisuus- ja muista olosuhteista pääteltävissä, että järvellä levähtää kohtalaisia määriä sekä puolisukeltaja- että sukeltajasorsia niin keväällä kuin syksylläkin, jolloin sorsastus tosin jonkin verran karkottanee vesilintuja. Muualla pesiviä vesilintuja kerääntynee myös sulkasatoaikaan Ansionjärvelle, joskaan tätä ei ole tutkittu. Todennäköisesti rantaluhdilla, -niityillä ja -pensaikoissa levähtää muuttoaikaan jonkin verran esimerkiksi läpimuuttavia kahlaajia ja varpuslintuja, ja lähiympäristössä pesivät kahlaajat, lokki- ja petolinnut käyvät ainakin jossain määrin ruokailemassa Ansionjärvellä. (Faunatica Oy 2016)

4.6 VIITASAMMAKKO

Ansionjärvellä tehtiin viitasammakkoselvitys keväällä 2016, jolloin havaittiin yhteensä 77 soidintavaa viitasammakkokoirasta. Viitasammakkoja havaittiin länsi- ja lounaisosaa lukuun ottamatta koko järvellä.

Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittu laji. Sen soidinpaikat ovat luonnonsuojelulain 49 §:n tarkoittamia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joiden hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. (Faunatica Oy 2016)

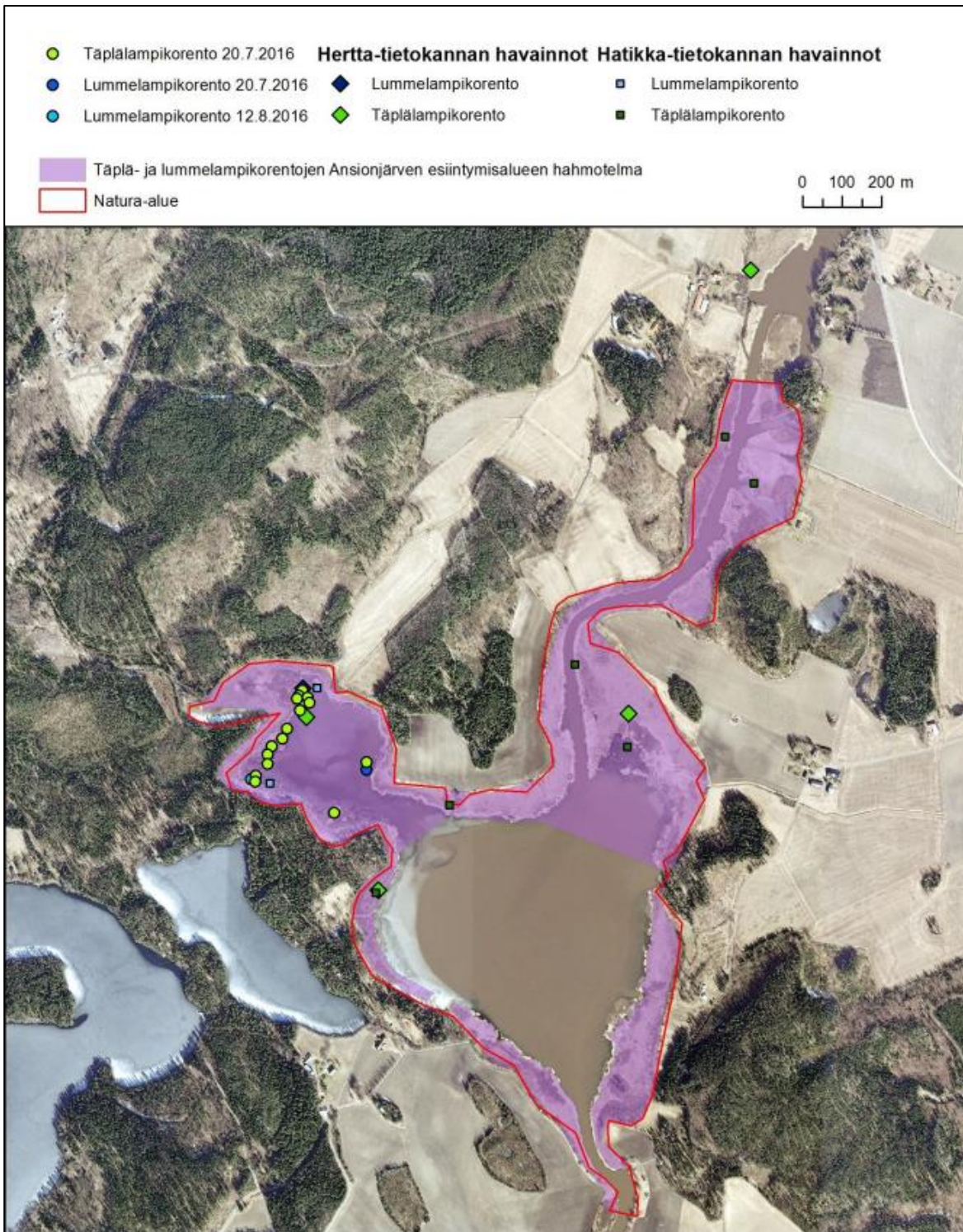

Kuva 4. Viitasammakkohavainnot Ansjönjärvellä toukokuussa 2016. Havaitun soidinpaikan ympärille on merkitty 30 metrin sateella oletettu reviiri. Lisäksi kuvassa on esitetty potentiaaliseksi tulkittu lajin levähdysalue Ansjönjärvellä. (Faunatica Oy 2016)

4.7 SUDENKORENNOT

Natura-tietolomakkeen (1996) mukaan Ansionjärvellä esiintyy luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentolajeja lummelampikorentoa (*Leucorrhinia caudalis*) ja täplälampikorentoa (*L. pectoralis*). Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannassa ja Luonnontieteellisen keskusmuseon Hatikka-havaintotietokannassa on havaintoja lajeista Aarinkaislahdelta, Haminanjoen varrelta sekä järven länsi- ja koillisosista vuodelta 2008.

Ansionjärvellä tehtiin luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentolajien inventointi kesällä 2016 (Faunatica 2016). Täplälampikorennosta saatiin runsaasti havainto ja Aarinkaislahden länsirannalla, jossa tavattiin myös lummelampikorentoa. Yksittäisiä havaintoja lajeista saatiin myös Aarinkaislahden etelä- ja itärannoilta. Havainnot on esitetty kuvassa 5, jossa on myös lajien esiintymisalueen hahmotelma. Esiintymisalue tulee tulkita lajien lisääntymis- ja levähdyspaikaksi, jonka hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. (Faunatica Oy 2016)

Kuva 5. Luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentolajien havainnot vuonna 2016 (Faunatica 2016) Hertta-tietokannan ja Luonnontieteellisen keskusmuseon Hatikka-tietokannan havainnot lajeista vuodelta 2008 sekä lajien esiintymisalueen hahmotelma. Kuvaan ei ole merkitty Hatikka-tietokannan tietuetta, jossa Aarinkaislahdella mainitaan 45 täplälampikorenon parittelurengasta (ns. copulaa) ilman tarkempia koordinaatteja. (Faunatica Oy 2016)

4.8 KALASTO

Ansionjärvellä ei ole tehty varsinaista kalastoselvitystä. Ansionjärven kaltaisessa rehevässä ja matalassa järvestä kalasto on todennäköisesti särkikalavaltaista. (Faunatica Oy 2016)

4.9 MUINAISJÄÄNNÖKSET

Kulttuuriperintöpotentiaalin esiselvityksessä Ansionjärven rantojen 200 m:n tarkasteluvyöhykkeeltä löydettiin vain yksi muinaisjäännöskohde, Ansionjärven Hirviniemen kivikautinen asuinpaikka. Asuinpaikka on Haminanjoensuun länsirannalla, Hirviniemen itärinteessä matalan muinaistörmän päällä. Paikalta on löydetty kvartsia. (Faunatica Oy 2016)

4.10 VIRKISTYSKÄYTTÖ

Ansionjärvellä ei ole nykyisin virkistyskäyttöä palvelevia rakenteita. Alueella käy jonkin verran lintuharrastajia, jotka ovat ilmoittaneet harvakseltaan havaintojaan Tiira- lintutietopalveluun. Huolimatta kuulumisestaan lintuvesiensuojeluohjelmaan, FINIBA-alueisiin ja Natura-verkostoon Ansionjärvi ei ole kovin tunnettu edes kantahämäläisten lintuharrastajien keskuudessa. Järvelle ei ole kovin helppo tulla omallakaan autolla, sillä pysäköintialueita ei ole. Myös opasteiden, lintutornin ja polkujen puuttuminen vaikuttanee väisyyteen suosioon.

Nykyisistä virkistyskäyttömuodoista Ansionjärvellä kalastus lienee tärkeimpiä. Yhteiset vesialueet jakautuvat osakuntien kesken seuraavasti: Haminankylän osakunta 73 ha, Oitin kylän osakunta 12 ha ja Torholan kylän osakunta 9 ha. Kalastuksen lisäksi myös metsästys on sallittu alueen suojelupäätöksessä ja Hausjärven metsästysyhdistys on perinteisesti aloittanut sorsastuksen Ansionjärvellä vuosittain 20.8.

Ansionjärven läpi kulkee myös aloittelijoille sopiva Puujoen melontareitti. Lähtöpiste on Oitissa, josta voi meloa joko Janakkalan kautta Hämeenlinnaan tai Ansion- ja Mommilanjärvelle päin ja edelleen Kärkölään ja Lammin suuntaan. Melontareitti on Etelä-Suomen pisimpiä. (Faunatica Oy 2016)

5 PAIKALLISTEN ASUKKAIDEN NÄKEMYKSET

Paikallisille asukkaille tehtiin hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten kysely. Kyselyssä oli avoimia kysymyksiä Ansionjärven luonnon hyvistä puolista sekä toimenpiteistä, joilla alueen suojeluarvoja ja virkistyskäyttömahdollisuuksia voitaisiin parantaa. Kysymyslomakkeita palautettiin yhdeksän. Kuhunkin kysymykseen sai esittää kolmea eri tekijää perusteluineen.

Ansionjärven luonnon arvokkaita piirteistä eniten kannatusta saivat monipuolinen tai monimuotoinen eläimistö ja kasvusto. Eläimistössä korostuivat odotetusti linnut ja kalat. Myös kulttuurimaisema ja vesireitti mainittiin sekä se, että Ansionjärven rannoilla on vain vähän asutusta ja mökkejä.

Pahimpia uhkia luonnolle ja virkistyskäytölle ovat asukkaiden mielestä selkeästi rehevöityminen ja siihen liittyvät tekijät kuten umpeenkasvu ja (mahdollisesti kalaverkkojen tai rantakivien) limoittuminen. Kahdessa vastauksessa mainittiin järven ylisuojelu, mikä viitanee Natura-rajaukseen. Asukastilaisuudessa kävi ilmi, että osalla asukkaista on huono vaikutelma koko Natura-ohjelmasta ja siihen liittyvästä säätelystä. Luontoarvojen parantamiseksi tehtävistä toimenpiteistä suosituimpia ovat niitto ja ruoppaus. Muille toimenpiteille tuli vain yksittäisiä kannatusääniä.

Kysyttäessä, mitä toimenpiteitä, palveluita tai rakenteita pitäisi toteuttaa Ansionjärven virkistyskäyttöarvon parantamiseksi (esimerkiksi: luontopolku, opasteita, ym.), saatiin vastaukseksi vastakkaisia mielipiteitä. Eräissä vastauksessa vastustettiin virkistyskäytön lisäämistä sillä perusteella, että luonnonsuojelu ja lintujen

pesimärauha ovat tärkeämpiä. Myös mökkiläisten rauhan häiriintymistä pelättiin. Toisissa vastauksissa sen sijaan toivottiin alueelle lintutornia, luontopolkua, opasteita ja veneille rantautumispaikkoja. Asukkaat eivät pidä virkistyskäytön edellytysten parantamista yhtä tärkeänä kuin luontoarvojen puolesta toimimista, sillä kysymykseen ei monissa lomakkeissa ollut vastattu mitään. (Faunatica Oy 2016)

6 TOIMENPITEET

Toimenpiteinä tässä hakemussuunnitelmassa esitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä, jotka vaativat luvan. Erillisenä toimenpiteenä Natura-alueen ulkopuolella esitetään pohjakynnyksetjua, joka ei vaadi vesilain mukaista lupaa.

Tähän suunnitelmaan on sisällytetty vesilain mukaista lupaa vaativat toimenpiteet eli kaivua vaativat kanavat, ojat, allikot, kosteikot ja laskeutusaltaat. Muita käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä voidaan toteuttaa tekemällä mahdollisesti tarvittavat ilmoitukset asianomaisille viranomaisille. Kartoilla on esitetty kaikki käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kuuluvat toimenpiteet.

Toimenpiteiden rajaukset ovat saatavissa paikkatietoaineistona.

Toimenpiteet on luetteloitu ja yhteensä toimenpiteissä on kaivua (sisältäen kasvimassan ja sedimentin) seuraavan taulukon mukaisesti.

Taulukko 4. Toimenpiteiden tyypit ja kaivumäärät.

Toimenpide ID	Toimenpidetyyppi	Kaivua (ktrm3)
1	Salaojan purkuoja ja allikko	315
2	Salaojan purkuoja ja allikko	315
3	Salaojan purkuoja ja allikko	525
4	Salaojan purkuoja ja allikko	525
5	Salaojan purkuoja ja allikko	600
6	Venevalkama	1000
7	Venevalkama	1500
8	Pensaikon raivaus	
9	Ei kasvillisuuden laajamittaista poistoa	
10	Syvä uoma	3150
11	Venevalkama	1200
12	Umpinainen oja	210
13	Umpinainen oja	240
14	Keinopesiä	
15	Ilmaversoissaarekkeitä	
16	Allikoita	1800
17	Syvä uoma	5400
18	Hajotusojasto ja laskeutusallas	600
19	Umpinainen oja	225
20	Laidunnus	
21	Salaojan purkuoja ja allikko	450
22	Allikoita	1710
23	Salaojan purkuoja ja allikko	375
24	Suojavyöhyke	
25	Allikoita	1245
26	Salaojan purkuoja ja allikko	525
27	Hajotusojasto	300
28	Laidunnus	
29	Syvä uoma	2100
30	Venevalkama	1500
31	Allikoita	1425
32	Kosteikko	3450
33	Hajotusojasto	225
34	Venevalkama	2000
35	Syvä uoma	5400
36	Allikoita	1440
37	Laidunnus	
38	Allikoita	1845
39	Umpinainen oja	300
40	Umpinainen oja	195
41	Syvä uoma	6600
42	Kosteikko	4050
43	Pohjakynnysketju	
44	Suojavyöhyke	
45	Hajotusojasto	300
46	Venevalkama	3000
47	Syvä uoma	6150
48	Pensaikon raivaus	
49	Venevalkama	2100
50	Allikoita	1500
51	Syvä uoma	4800
52	Ei kasvillisuuden laajamittaista poistoa	
53	Suojavyöhyke	
	Yhteensä	70590

6.1 KOSTEIKKO/HAJOTUSOJASTO -YHDISTELMÄT

Alueelle tehdään kaksi kosteikko-hajotusojasto -yhdistelmää (toimenpide ID 32 & 33 ja 42 & 45).

Laskeutusaltaat ja kosteikot auttavat vähentämään hajakuormitusta. Kosteikkoalueet ovat sopivia vesilinnuille niin ruokailu- kuin poikueiden ja sulkasatoisten lintujen suojapaikoiksi.

Kosteikko toimenpidenumeraltaan 32 tehdään kiinteistöjen 2-34 ja 1-67 rajalla laskevan laskuojan suulle (piirustukset 02-03 ja 02-04). Kosteikko tehdään kaivamalla umpeenkasvaneelle rantavyöhykkeelle 0,25 ha:n laajuinen avovesipintainen alue ja hajotusojasto yhteisaltaan 1,3 ha. Kosteikossa on ojan suulla syvempi, oin 12x35 laajuinen syvempi alue, joka toimii laskeutusaltaana. Syvän alueen pohjan korkeus kaivetaan tasoon NN+80,5 m. Muu osa kosteikosta tehdään keskimäärin tasoon noin NN+81,5 m, jolloin vesisyvyys on kosteikossa noin 70 – 80 cm. Pohjassa tulee olla korkeusvaihtelua noin 20 – 40 cm. Kosteikkoon kuuluu olennaisena osana avovesialueen jälkeinen hajotusojasto, jonka kautta vesi ohjautuu vesistöön pintavalutuskentän tyyppisesti. Hajotusojasto tehdään piirustusten mukaisesti. Hajotusojien tyyppiin piirustus on sama kuin salaojien purkuojien (00-01). Kosteikon valuma-alue on noin 132 ha, josta peltoa on noin 52 ha.

Kosteikko toimenpidenumeraltaan 42 tehdään kiinteistöjen 7-15 ja 1-6 alueilta laskevan laskuojan suulle (piirustukset 02-05 ja 02-06). Kosteikko tehdään kaivamalla umpeenkasvaneelle rantavyöhykkeelle 0,29 ha:n laajuinen avovesipintainen alue ja hajotusojasto yhteisaltaan 1,4 ha. Kosteikossa on ojan suulla syvempi, oin 15x35 laajuinen syvempi alue, joka toimii laskeutusaltaana. Syvän alueen pohjan korkeus kaivetaan tasoon NN+80,5 m. Muu osa kosteikosta tehdään keskimäärin tasoon noin NN+81,5 m, jolloin vesisyvyys on kosteikossa noin 70 – 80 cm. Pohjassa tulee olla korkeusvaihtelua noin 20 – 40 cm. Kosteikkoon kuuluu olennaisena osana avovesialueen jälkeinen hajotusojasto, jonka kautta vesi ohjautuu vesistöön pintavalutuskentän tyyppisesti. Hajotusojasto tehdään piirustusten mukaisesti. Hajotusojien tyyppiin piirustus on sama kuin salaojien purkuojien (00-01). Hajotusojasto tehdään piirustusten mukaisesti. Kosteikon valuma-alue on noin 88 ha, josta peltoa on noin 39 ha.

Kosteikkojen kasvillisuuden annetaan kehittyä luonnollisesti. Ympäristössä on riittävästi kosteikkoon leviävää kasvillisuutta.

6.2 LASKEUTUSALLAS JA HAJOTUSOJASTO

Kiinteistön 2-49 länsiosaan tehdään laskeutusallas-hajotusojasto -yhdistelmä (toimenpide ID 18).

Laskeutusallas tehdään pellon laskuojaan siten, että virtaus järveen katkaistaan ja käännetään pohjoista kohti laskeutusaltaaseen (piirustukset 02-01 ja 02-02). Laskeutusaltaan koko on 280 m². Altaan pohjan leveys on noin 4 m ja korkeustaso NN+81,0 m. Altaan järveen vesi ohjataan piirustusten mukaisesti tehtävään hajotusojastoon. Hajotusojasto toimii pintavalutuskentän tyyppisesti ja sen ala on noin 0,23 ha.

Laskeutusaltaan valuma-alue on noin 32 ha, josta peltoa on noin 8,0 ha.

6.3 HAJOTUSOJASTOT

Kiinteistöjen 2-49 ja 2-44 itäpuolelle tehdään hajotusojasto (toimenpide ID 27).

Hajotusojastoon vesi ohjataan kiinteistön 2-49 läpi kulkevasta laskuojasta, joka käännetään hajotusojastoon katkaisemalla nykyinen reitti. Ojaston valuma-alue on 57 ha ja josta peltoa on noin 13 ha. Hajotusojien tyyppiin piirustus on sama kuin salaojien purkuojien (00-01).

6.4 SYVÄT UOMAT

Täysin umpeenkasvaneille rannoille tehdään leveähköjä uomia, joilla muodostetaan luhta-alueista saarekkeita, joilla pesivät linnut ovat paremmassa turvassa maapedoilta.

Syviä uomia kaivetaan piirustusten mukaisesti seitsemään kohtaan. Uomien tyyppiirustus on esitetty piirustuksessa 00-02.

6.5 SALAOJIEN PURKUOJAT JA ALLIKOT

Salaojien purkukohtien kuivatuksen parantamiseksi tehdään kahdeksan kuivatusojaa piirustusten mukaisesti. Ojat tehdään samoilla periaatteilla kuin muut ojat eli monimuotoisiksi. Ojien yhteyteen tehdään allikot piirustusten mukaisesti.

6.6 ALLIKOT

Allikoita kaivetaan piirustusten mukaisesti seitsemälle eri alueelle, joille tehdään yhteensä 30 allikkoa. Allikot tehdään piirustusten osoittamiin paikkoihin ja niiden tyyppiirustus on esitetty piirustuksessa 00-03.

Kaivettavat allikot yhdistetään toisiinsa ja järven avovesialueisiin 1–2 metrin levyisillä yhdysojilla (piirustus 00-01), joita pitkin vesilinnut voivat uiden siirtyä allikolta toiselle.

6.7 UMPINAISET OJAT

Umpinaisia ojia kaivetaan viiteen eri piirustusten osoittamaan kohtaan (tyyppiirustus 00-01).

6.8 VENEVALKAMAT

Rannoilla tehdään kuuden venevalkaman ruoppaukset piirustusten osoittamissa paikoissa. Venevalkamien kaivun tyyppiirustus on esitetty piirustuksessa 00-03.

6.9 POHJAKYNNYSKETJU

Pohjakynnysketju toimenpidenumeraltaan 43 tehdään kiinteistöjen 7-15 ja 1-6 alueilta laskevaan laskuojaan hillitsemään eroosiota ja vähentämään järven ravinnekuormitusta. Pohjakynnysketju tehdään piirustuksen 01-07 mukaisesti ja ketjussa on 5 kynnystä, jotka padottavat kukin noin 20-25 cm. Kynnysten tyyppiirustus on esitetty piirustuksessa 00-04.

7 TOTEUTTAMINEN

7.1 TYÖAIKA

Työ voidaan suorittaa talvi- tai syyskaivuna. Mahdollinen kesäkaivu ajoitetaan tehtäväksi lintujen pesimäkauden ulkopuolella syys-joulukuussa.

Kaivuutyötä ei tehdä talvella viitasammakoiden kutupaikoilla, sillä ainakin osan viitasammakopopulaatioista tiedetään talvehtivan kutualueillaan. Viitasammakoiden esiintymisalueilla vesiympäristön toimenpiteet tehdään elokuussa ja syyskuun alkupuoliskolla, sillä sammakot ovat tuohon vuodenaikaan maalla.

Pieniin ruoppauksiin syksy tai varhainen kevät sopivat parhaiten, koska silloin vedenpinta on järvissä yleensä alhaalla ja työ on siten helpompaa. Isoille ruoppauksille suositeltu aika on talvella, jolloin jää ja maapohja kantavat kaivumassojen kuljetuskaluston.

7.2 TYÖMENETELMÄT

Teknisesti ruoppaus voidaan tehdä kauharuoppauksena tai pumppukauharuoppauksena.

Työ suoritetaan kauharuoppauksena avoimella kuokkakauhalla tai pumppukauhalla. Kaivu tapahtuu rannalta ja tarpeen mukaan vesialueelta. Vesialueelta kaivettaessa työ voidaan tehdä talvella jään päältä tai sulan maan aikana käyttäen siirrettäviä ja kelluvia kaivu- ja ajoalustoja tai kelluvia kaivinkoneita.

Ruoppausmassa kuljetetaan läjitysalueille maansiirtoon soveltuvilla koneilla tai pumppaamalla paineputkessa.

Kaivusyvyyttä on tarkkailtava jatkuvasti ja kaivusyvyyden on oltava keskimäärin +/- 20 cm tavoitetasosta.

7.3 TYÖKONEET JA HENKILÖSTÖ

Kaivutyö tehdään koneella, jonka koko ja tyyppi valitaan kohteeseen sopivaksi ottaen huomioon kaivuajankohta ja kaivuolosuhteet. Kauhakaivussa on suositeltavaa käyttää pitkäpuomisia koneita, jolloin koneiden liikkuminen kaivukohteessa on mahdollisimman vähäistä. Koneen tulee olla vesistön kaivuun soveltuva. Kaivu-urakoitsijoiden valinnassa on syytä huomioida koneen ominaisuudet ja kuljettajan kokemus.

Ruoppausurakoitsijan tulee vastata koneen kunnosta niin, että kaivutyöstä ei aiheudu polttoaine- eikä öljyvuotoja vesistöön. Kuljettajan on erikseen sovittavalla tavalla varmistettava koneiden vuotamattomuus ja osoittaa se työn tilaajalle. Koneiden tankkaukset ja huollot on tehtävä kuivalla maalla.

Koneen tulee kyetä tarvittaessa rikkomaan ja poistamaan kaivualueella oleva noin 40–70 cm paksu jääkerros työn etenemisen mukaan. Koneessa suositellaan käytettävän kauhan tason korkeusmittaria.

Maasiirtoon maalla voidaan käyttää traktorikalustoa tai dumppereita, jotka soveltuvat löysien massojen siirtoon. Kantavuudeltaan heikoilla alueilla voidaan käyttää myös teladumppereita tai vastaavia maansiirtokoneita, joiden aiheuttama pintapaine on pieni. Maansiirtoon sulalla ja avonaisella vesialueella voidaan käyttää maansiirtoon sopivia lauttoja tai proomuja. Kaivettava aines voidaan siirtää läjitysalueelle myös pumpun ja paineputken avulla.

7.4 KULKUREITIT JA JÄÄDYTYS

Kulku työalueille tapahtuu olemassa olevien tieyhteyksien sekä tarpeen mukaan väliaikaisten työmaateiden kautta. Työmaatiet voidaan tehdä pelloille, metsiin ja vesialueelle. Talvella voidaan kulkuväylien kantavuutta parantaa jäädyttämällä kulkuväylät. Kulkureitit on esitetty piirustuksissa O1-x.

Talvikaivua varten työalueet valmistellaan vahvistamalla jää riittävän vahvaksi käytettäville työkoneille. Vahvistus tehdään auraamalla lumet työalueelta ja tarpeen mukaan pumppaamalla vettä jäälle. Ehjän 60 cm teräsjääkannen kantavuus on noin 17 tn ja 100 cm jään noin 48 tn. Jäädäyttämässä on otettava huomioon kasvillisuuden ja kasvien mätänemislämmön jäätä heikentävä vaikutus.

Ennen jäädytystä ja töiden aloittamista kaivukohteet ja uhanalaisten lajien talvehtimis- ja lisääntymisalueet on merkittävä kaivukohteiden lähimaastossa.

7.5 LÄJITYS JA RUOPPAUSMASSOJEN HYÖTYKÄYTTÖ

Läjitysalueet ovat toimenpiteiden lähistön maa-alueilla Natura-alueen ulkopuolella. Jos toimenpiteiden lähistölle ei voida läjittää, läjitysalueena käytetään peltoja kiinteistöillä 2-29 ja 2-44, yhteensä 25 ha:n alueella (piirustukset 01-x).

Maalta ja jään päältä ruopattaessa kaivumassat kuormataan suoraan maansiirtokalustoon ja kuljetetaan läjitysalueelle. Työlautalta tai ruoppausaluksella kaivettaessa massat voidaan kuljettaa rantaan joko proomulla tai pumppaamalla putkea pitkin. Imuruoppauslietteet johdetaan paineputkea pitkin suoraan ruoppauskohteesta läjitysalueelle.

Läjitysalueilta poistetaan tarvittaessa puusto. Mikäli havaitaan, että läjitettyä lietettä valuu järveen, on läjitysalueen maaperästä muotoiltava pengseri estämään valumien syntyminen.

Massoja voidaan lisäksi sijoittaa maankaatopaikoille, joilla on lupa ja valmius ottaa vastaan vesipitoista ja löysää ruoppausmassaa.

Pelloille sijoitettaessa on erikseen selvitettävä massojen kalkituksen tarve. Käyttökelpoisuus riippuu muun muassa viljelykasveista ja viljelymuodosta. Kuivalta maalta kaivetun massan voidaan arvioida olevan käyttökelpoista sellaisenaan peltoläjitöksessä. Tarvittaessa massat tulee kalkita. Tarve määritetään läjityksen ja massan kuivamisen jälkeen tehtävillä happamuusmittauksilla.

Massat maisemoidaan maisemaan sopiviksi massojen kuivamisen jälkeen.

7.6 HAITTOJEN MINIMOINTI

Haittoja minimoidaan erityisesti työjärjestyksellä. Kaivutoimet tehdään sellaisessa järjestyksessä, jossa kiintoaineen vapautuminen vesialueelle jää mahdollisimman vähäiseksi. Kaivu tehdään mahdollisuuksien mukaan alhaisen vedenkorkeuden aikana ja virtauspaikkojen eteen voidaan jättää kaivamattomia alueita, joka poistetaan kaivun lopuksi.

Ajoteiden puhtaudesta tiealueilla on huolehdittava tiealueen omistajan kanssa sovittavalla tavalla.

7.7 TYÖSKENTELYALUEET JA TYÖNAIKAISET VAHINGOT

Työskentelyalueet ovat piirustusten osoittamat alueet sekä ajoreitit. Työskentelyalueet on merkittävä maastoon selvästi ja ruopattavat alueet on eristettävä muusta vesialueesta lippusiiimalla ja varoitusmerkein.

7.8 KÄYTTÖ JA KUNNOSSAPITO

Toimenpiteet eivät edellytä erityistä säännöllistä käyttö- ja kunnossapitotoimintaa. Kaivettuja alueita ja kosteikkoja pidetään tarvittaessa auki niittämällä ja laskeutusaltaita tyhjennetään tarvittaessa.

8 VAIKUTUSARVIOT

8.1 YLEISTÄ

Allikot ja uomat kasvattavat avovesi- ja kasvustolaikkujen reunavaikutusta, joka nostaa eliöiden laji- ja yksilömääriä yhtenäisiin vesialueisiin ja kasvustoihin verrattuna. Myös monet ruovikoissa ja luhdilla pesivät ja ruokailevat tai muuttoaikaan lepäilevät rantakanat, kahlaajat ja varpuslinnut oleskelevat ja liikkuvat mielellään kasvustojen reunoilla. Vesilinnuista varsinkin puolisuikeltajasorsat (Ansionjärvellä sinisorsa, tavi, heinätavi, aiempina vuosina haapanakin), nokikanat ja näiden lajien poikueet saivat lisää mieluisia elinympäristöjä, mikäli tiheimpiin ja yhtenäisimpiin vesikasvustoihin ruopattaisiin pieniä allikoita ja vesiuomia. Myös telkät ja silkkiuikut oleskelevat usein pienehköillä vesialueilla ja kasvustojen reunoilla. Allikot ja uomat ovat suotuisia ruokailu- ja suojapaikkoja ja erityisen haluttuja sulkasatoaikaan keskikesällä, jolloin vesilinnut lentävät huonosti tai eivät lainkaan muutama viikkoon. Rantakiinteistöjen rannankäyttöä, veneilyä ja muuta Ansionjärven virkistyskäyttöä palvelevat uomat houkuttelevat yhtä lailla vesilintuja ja ovat siksi hyödyllisiä paitsi ihmisille myös linnuille. Kun reunat jätetään mutkitteluviiksi, reunavaikutus maksimoituu ja allikot näyttävät mahdollisimman luonnonmukaisilta.

Allikot tulisi kaivaa mahdollisuuksien mukaan talvella jään päältä, jolloin työ ei häiritse lintuja, eikä veden samentuminen häiritse kaloja ja muita vesieläimiä yhtä paljon kuin kesäkaudella kaivettaessa.

Allikoita ja uomia sijoitettaessa on otettu huomioon arimpien ja vaateliaimpien ruovikkolintujen elinympäristöt ja pesimäpaikat. Kaulushaikaroiden ja ruskosuohaukkojen tarvitsemat vankimmat ja rauhallisimmat järviuovikot on jätetty toimenpiteiden ulkopuolelle rauhaan. Pesäpaikkojen lähistöllä olevat allikot tai uomat eivät sinänsä häiritse näitä lintulajeja, kun uudet uomat eivät edistä petojen liikkumista näiden lintulajien pesien lähetyvillä. Kaulushaikaroille, ruskosuohaukoille ja muillekin vesi- ja kosteikkolajeille on eduksi, mikäli Haminanjoen itärannalla, Niittyniemen koillis- ja eteläpuolella, Ansionjärven kaakkoisrannalla ja Aarinkaislahden suulla Kalunmäen edustalla (paikka tunnetaan myös nimellä Haapasen kärki) laajimpien ruovikko- ja luhta-alueiden ympäri kaivetaan rannan puolelle syvä vesiuoma vallihaudaksi turvaamaan pesäpaikkoja rannan puolella liikkuvilta maapedoilta. (Faunatica Oy 2016)

8.2 VAIKUTUKSEN VEDEN LAATUUN

Vedenlaatuun ei arvioida tulevan oleellisia muutoksia toimenpiteiden luonteen vuoksi. Vesi samentuu työn aikana, mutta samentuminen loppuu varsin nopeasti työn päättymisen jälkeen.

Kosteikot pienentävät hieman järven kuormitusta, mutta määrä on pieni verrattuna kokonaiskuormitukseen, koska käytännössä lähes koko järven kuormitus tulee Haminanjoesta.

8.3 TOIMENPITEIDEN VAIKUTUS NATURA-LUONTOARVOIHIN

Vaikutusarvio perustuu alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan (liite 1).

Natura-suojeluohjelmaan liittyvä lainsäädäntö edellyttää hankkeiden luontovaikutusten selvittämistä, jos hanke voi vaikuttaa niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella alue on valittu Natura-verkoston. Natura-alueiden kohdalla lainsäädäntö on varsin tiukka siinä suhteessa, että luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman todennäköisesti merkittävästi heikentävän Natura-alueen luonnonarvoja. Heikentämistä on tulkittava niiden luontotyyppien ja lajien näkökulmasta, joita alueella on tarkoitus suojella. Näin ollen vain päätöksen

suojeluperusteena olevien luonnonarvojen heikentyminen on merkityksellistä. Tässä tarkastelussa huomioituiden Natura-luontoarvot ovat sellaisia lintudirektiivin I liitteen lajeja, jotka on mainittu alueen Natura-tietolomakkeessa. Vaikutusarvioinnissa tarkastellaan kuitenkin myös muuta, Ansionjärven suojeluarvooon vaikuttavaa ja huomionarvoista lintulajistoa, jota on lueteltu Natura-tietolomakkeella. Lisäksi arvioidaan vaikutuksia Ansionjärvellä esiintyviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin ja luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuihin viitasammakkoon sekä täplä- ja lummelampikorentoon. (Faunatica Oy 2016)

8.3.1 Vaikutukset linnustoon

Ansionjärvi on liitetty Natura-alueiden verkostoon seuraavien EU:n lintudirektiivin liitteen I lajien esiintymispaikkana: kaulushaikara, kurki, luhtahuitti, ruisrääkkä ja ruskosuohaukka. Ehdotettujen järven kunnostustoimien ei tule heikentää vaan pikemminkin parantaa näiden lajien elinoloja alueella. Lajien pesäpaikkojen, ruokailu-, lepäily- ja muiden elinympäristövaatimusten sekä ravinnonhankinnan ja muiden elintapojen perusteella on arvioitavissa, millä tavoin ja miten merkittävästi kunnostustoimet tulevat vaikuttamaan lajien elinoloihin ja lähitulevaisuuden esiintymisedellytyksiin Ansionjärvellä.

Kaulushaikara on vaateliäs, ruskosuohaukan kaltainen vankkoihin ja melko syvässä vedessä kasvaviin järviruovikoihin erikoistunut laji (direktiivilajien ulkopuolisista lajeista samankaltaisia ruovikoita tarvitsevat myös rastas- ja rytikerttunen). Pesä on ruovikon kätöksässä, ja laji etsii myös ruokansa (pienet kalat, sammakot ja muut eläimet) pääosaksi ruovikoissa ja muissa suojaavissa ilmaversoiskasvustoissa. Kaulushaikara piilottelee ruovikoissa ja muissa kasvustoissa myös pesimäajan ulkopuolella alkukeväällä sekä loppukesästä syksyyn. Se karttaa rauhattomia paikkoja mutta tulee toimeen lähellä ihmisen häiritsemiä paikkojakin, kunhan asuinruovikko ja sen välitön lähiympäristö säilyvät häiriöttöminä. Kaulushaikarat pesivät mieluiten laajoissa, tiheissä ja rauhallisimmissa järviruovikoissa Haminanjoen suulla ja joen varrella Niittyniemen etelä- ja pohjoispuolella, järven kaakkoiskolkassa sekä Aarinkaislahden etelärannalla. Kunnostustoimissa laajimmat ruovikot näillä alueilla jätetään entiselleen, eivätkä ehdotetut toimet muutenkaan heikennä kaulushaikaran elinoloja.

Kurki on viime vuosikymmeninä sopeutunut pesimään ja ruokailemaan hyvin monenlaisissa kosteissa, avoimissa ja puoliavoimissa ympäristöissä alkuperäisen elinympäristön, soiden, laajamittaisen kuivatuksen seurauksena. Rehevärantaisten lintuvedet ovat kurjille sopivaa elinympäristöä, kunhan itse pesäpaikka säilyy häiriöttömänä. Kurki piilottaa pesänsä kaulushaikaran, ruskosuohaukan ja laulujoutsenen lailla mahdollisimman hyvin, jotta pedot eivät huomaisi sitä. Ansionjärvellä Kurkiparit pesivät Niittyniemen eteläpuolen ja Aarinkaislahden pohjoispään luhdilla. Kurjet etsivät ruoakseen sammakoita, kaloja, pikkunisäkkäitä ja muita pieniä eläimiä sekä monenlaista kasviravintoa kosteikkojen ohella myös läheisiltä pelloilta. Kunnostustoimissa kurkien suosimat pesäpaikat jätetään rauhaan. Ruoppaukset ja niitot parantavat ja monipuolistavat kurkien ruokailupaikkoja, ja pienpetopyynti voi vähentää pesintöjen tuhoutumisen riskiä, kuten muillakin maassa pesivillä lintulajeilla. Kunnostustoimilla ei ole haitallisia vaikutuksia kurjen elinoloihin Ansionjärvellä.

Luhtahuitti hyväksyy elinympäristökseen rehevääkasvuisia, vetisiä rantaluhtia, joilla valtakasvina rehottaa useimmiten osmankäämi, järvikorte, sarat tai järviruoko. Luhtahuitille riittää koko kesäkautiseksi elinpiiriksi kohtalaisen pienikin kasvusto, kunhan se on maapedoille vaikeakulkuinen ja muutenkin suojaisa. Laji syö hyönteisiä, toukkia ja muita pieniä selkärangattomia, joita luhdilla on hyvin runsaasti. Piileskelevä ja enimmäkseen yöaktiivinen luhtahuitti ei häiriinny esimerkiksi lintutornin rakentamisesta, ihmisten liikkumisesta tai muusta toiminnasta reviirinsä lähetyvillä, kunhan sopivaa elinympäristöä on saatavilla. Luhtahuitille sopivia luhtia on Ansionjärven eri puolilla runsaasti, eivätkä ehdotetut hoitotoimet millään tavalla heikennä lajin esiintymismahdollisuuksia rannoilla. Pienten allikoiden ja vesiuomien raivaaminen yhtenäisiin kasvustoihin sekä pensaikkojen raivaaminen rantaluhtien avartamiseksi on päinvastoin hyödyksi luhtahuitille ravinnonetsintään ja liikkumiseen sopivan elinympäristön monipuolistumisen ansiosta.

Ruisrääkkä elää läpi pesimäkauden tuuheaa ja korkeaa heinäkasvillisuutta kasvavilla, kuivilla tai melko kuivilla avomailla. Sille sopivia elinympäristöjä ovat heinä- ja viljapellot, apilanurmet, rikkaruohokentät sekä niityt ja rantaluhtien kuivahkot reunamat. Muuttomatkalta palatessaan touko-kesäkuun vaihteessa ruisrääkkä valitsee elinpiirikseen kasvustoja, jotka ovat mahdollisimman tiheitä ja reheviä. Ansionjärvellä ruisrääkkä viihtyy kuivahkoilla heinä- ja saravaltaisilla, avoimilla rantaniityillä, jotka tarjoavat piiloisen pesäpaikan ohella runsain mitoin ravinnoksi sopivia selkärangattomia pikkueläimiä. Kasvustojen kätköissä pysyttelevänä ja suureksi osaksi yöaktiivisena lajina ruisrääkkä ei häiriinny ihmisen toiminnasta, kunhan elinympäristö säilyy suojausana loppukesälle saakka. Rantaniityt ovat pesä- ja poikueympäristöinä turvallisempia kuin viljelymaat. Ruisrääkkä hyötyy rantaniittyjen raivaamisesta avoimemmaksi. Ehdotetuilla hoitotoimilla ei ole haitallisia vaikutuksia ruisrääkän elinoloihin Ansionjärvellä.

Ruskosuohaukka pesii kaulushaikaran tavoin laajimmissa ja vetisimmissä, vankimmissa ja häirinnältä turvassa olevissa järviruovikoissa. Laji piilottaa pesänsä ruovikon kätköihin maapedoille mahdollisimman vaikeakulkuseen paikkaan. Ruskosuohaukka saalistaa vesi- ja muita myyriä, pikkulintuja ja niiden poikasia ja muita pieniä selkärangaisia avoimilla rantaluhdilla ja -niityillä sekä lähiympäristön pelloilla. Kaulushaikaroiden tavoin ruskosuohaukat pesivät Ansiojärvellä laajoissa ruovikoissa Haminanjoen suulla ja joen varrella Niittyniemen etelä- ja pohjoispuolella, järven kaakkoiskolkassa sekä Aarinkaislahden etelärannalla. Saalistukseen kelpaavia ympäristöjä sijaitsee pitkin rantoja ympäri järven sekä lähiympäristön pelloilla. Ruoppaukset, niitot ja kosteikkojen rakentaminen parantavat ruskosuohaukan ravintotilannetta sekä monipuolistavat ja laajentavat sille suotuisaa saalistusympäristöä. Kunnostustoimet eivät heikennä ruskosuohaukan pesimäympäristön laatua tai saatavuutta.

Ehdotetut kunnostus- ja hoitotoimet eivät vaikuta haitallisesti myöskään muiden Ansionjärvellä pesivien ja muuttoaikaan levähtävien lintulajien, erityisesti Natura-alueen perusteissa lueteltujen lajien elinoloihin vaan päinvastoin monipuolistavat, elvyttävät ja muuten parantavat niiden pesintään, ruokailuun ja lepäilyyn sopivia elinympäristöjä. (Faunatica Oy 2016)

8.3.2 Vaikutukset Natura-luontotyyppiin

Allikoiden ja uomien kaivaminen sekä niitto vaihettumisilla ja rantasoiden heikentävät Natura-luontotyyppiä paikallisesti, mutta ne ovat välttämättömiä lintujen elinolojen parantamiseksi. Niitot vaikuttavat enimmäkseen todennäköisesti ilmaversoiseen vesikasvillisuuteen, ei niinkään turvetta muodostavaan luhtakasvillisuuteen. Niitot voivat tosin myös kohentaa vaihettumis- ja rantasoiden tilaa, varsinkin, jos toimenpiteet kohdistuvat yksipuolisimpiin isosorsimokasvustoihin.

Södermanin (2003) ohjeistuksessa todetaan, että luontodirektiivissä ei vaadita Natura- alueen täydellistä koskemattomuutta tai luonnontilaisuutta, vaan sillä tarkoitetaan Natura-alueen eheyttä, jossa koko alueen ekologisen rakenteen ja toiminnan täytyy säilyä elinkelpoisena. Rakennetta ja toimintaa voidaan arvioida arvioimalla näitä kuvaavia biologisia muuttujia, esimerkiksi elinpiirejä, ruokailu- tai pesimäalueita, ravinne- ja hydrologisia suhteita, ekologisia prosesseja ja populaatioita. Rantaluhtien raivauksia ja niittoja on tehty Natura-alueilla nimenomaan pesimälinnuston elinolojen ja siten alueen ekologisen toiminnan parantamiseksi. (Faunatica Oy 2016)

8.3.3 Vaikutukset viitasammakpopulaatioon

Toimenpiteet toteutetaan niin, että niistä ei koidu haittaa viitasammakoille. Uusien kutemiseen soveltuvien allikoiden avaaminen on luultavasti hyödyksi viitasammakolle. Viitasammakko kutee matalaan veteen, joten syväksi ruopatut alueet eivät tosin välttämättä sovellu kutualueiksi. Kylmähorroksen aikaan tehty ruoppaus voi olla riski alueella talvehtiville aikuisille yksilöille. Ainakin osan viitasammakpopulaatioista tiedetään talvehtivan kutualueillaan (Jokinen 2012), jolloin talviruoppauksia tulee välttää ainakin näillä alueilla. Kesäaikaan ennen poikasten maalle nousua kutualueella tehty niitto ja siihen liittyvä raskaiden koneiden käyttö voi olla vahingollista vesikasvillisuuden seassa eläville viitasammakon nuijapäille tai avata kaloille

pääsyn alueelle. Viitasammakoiden kannalta suotuisin aika tehdä toimenpiteitä vesiympäristössä on elokuussa ja syyskuun alkupuoliskolla, sillä sammakot ovat tuohon vuodenaikaan maalla. (Faunatica Oy 2016)

8.3.4 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentoihin

Täplä- ja lummelampikorentojen vuosina 2008 ja 2016 havaitut esiintymisalueet tulee tulkita niiden lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi. Ruoppaus voi uhata pohjasedimentissä eläviä toukkia. Siksi laajamittaisia ruoppauksia ei voida käytännössä tehdä lajien lisääntymis- ja levähdyspaikoilla.

Umpeenkasvu on yksi lajeja potentiaalisesti uhkaavista tekijöistä, ja pienimuotoisten allikoiden kaivamisen on todettu vahvistavan ainakin täplälampikorenon kantoja, joten allikot ovat suositeltava elinympäristöjen hoitomuoto. Esiintymisalueella ja sen reunoilla kasvavat varsinkin yksittäiset pienetkin puut voivat olla tärkeitä levähdyspaikkoja, joten pääosa niistä tulee säästää hoitotoimien yhteydessä.

Rantakasvien niitolla ei ole todennäköisesti vaikutusta lampikorentoihin. Rantoja monipuolistava ja reunavyöhykkeitä lisäävä niitto luo sudenkorenoille uusia saalistusalueita. Myöskään vesikasvien niitolla ei ole oletettavasti erityistä vaikutusta, jos niitetään vedenpinnan tason tienoilta. Jos sen sijaan niitetään syvemmältä, vaikutusta saattaisi olla. Lampikorentojen toukkia (tai ainakin munia) on käytännössä läpi vuoden vedessä, koska lampikorenot aikuistuvat pitkällä aikavälillä ja uusia aletaan munia pian lentokauden käynnistyttyä. Myös jos niitetään laajoja vesikasvillisuuden alueita, lampikorenoilta voi kadota kuoriutumisaikoja. Toukat kiipeävät pois vedestä yleensä pystysuorille pinnoille (tyypillisesti kasvien varsiin) aikuistumaan. Jos siis niitetään vedenpintaa mukaillen (tai syvemmältä), lampikorentoja ajatellen olisi hyvä nostaa terää toistuvasti mutta lyhyeksi aikaa korkeammalle (esim. 20 cm pinnan päälle), jotta osa toukille jäisi edelleen riittävästi kuoriutumisaikoja. (Faunatica Oy 2016)

9 KUSTANNUSARVIO

Hankkeen kustannusarvio on noin 645 000 € (alv0%) seuraavan taulukon mukaisesti.

Taulukko 5. Kustannusarvio

	Määrä	Yksikkö	Yksikköhinta	Kustannus
Kaivutyöt (jäädytys, kaivu, kuljetus, läjitys)	70590	ktrm3	8	564 720 €
Yleiskulut (kilpailutus, valvonta, maastoon merkintä, ym)	7 %			39 530 €
Tarkkailu ja seuranta				30 000 €
Lupamaksu				10 750 €
Yhteensä				625 000 €

10 SEURANTA

Seuranta tehdään asianomaisen viranomaisen hyväksymällä tavalla. Seurannassa voidaan hyödyntää alueen muita seurantoja.

Ennen kunnostukseen ryhtymistä otetaan kaksi vesinäytettä salmesta Ansiojärven luusuasta. Toinen näyte otetaan talvella tammi-maaliskuussa ja toinen kesällä kesä-elokuussa. Näytteistä analysoidaan:

- Alkaliniteetti
- Hapen kyllästysaste
- Happi, liukoinen
- Kemioll. hapen kulutus CODMn
- Kokonaisfosfori
- Kokonaistyyppi
- Lämpötila
- pH
- Sameus
- Sähkönjohtavuus
- Väriluku
- sekä kesällä lisäksi klorofylli-a

Työn aikana veden samentumista seurataan järven luusuan näytteenottopisteestä. Samentumista seurataan näkösyvyyden avulla.

Kunnostuksen valmistuttua vedenlaadun seurantaa jatketaan kolme vuotta. Näytteitä otetaan vuosittain kaksi samoin kuin ennen kunnostusta.

Kasvi- ja eläinlajistoa seurataan kasvillisuus-, linnusto-, viitasammakko- ja korentoselvityksillä, jotka suositellaan tehtäväksi hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisina. Seurannan kustannukseksi arvioidaan kustannusarvion mukaisesti 30 000 €.

Hankkeesta johtuvia muita kuin tarkkailu- ja seurantavelvoitteita ei katsota tarpeellisiksi.

11 LUVAN TARVE

11.1 LUPAVIRANOMAISEN MYÖNTÄMÄN LUVAN TARVE

Vesilain (587/2011) 3 luvun 2 §:n mukaan vesitaloushankkeelle on oltava lupa, ”jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille;

7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle;

9) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Lisäksi 3 luvun 3 §:n mukaan lupa tarvitaan aina jos kyseessä on:

”7) vesialueen ruoppaaminen, kun ruoppausmassan määrä ylittää 500 m³, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta;

9) maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjasta muuhun kuin tavanomaiseen kotitarvekäyttöön.”

Yllä olevien perusteella hankkeelle tarvitaan lupaviranomaisen lupa.

11.2 ALUEEN OMISTAJAN SUOSTUMUKSEN TARVE JA ILMOITTAMISEN TARVE

Vesilain (587/2011) 2 luvun 6 §:n mukaan ”lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta kärsivä saa ilman vesialueen omistajan suostumusta suorittaa haitan poistamiseksi tarpeellisen toimenpiteen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamiseksi. Oikeuden edellytyksenä on, että toimenpide ei 3 luvun 2 tai 3 §:n nojalla edellytä lupaa eikä työn suorittamisesta aiheudu omistajalle huomattavaa haittaa tai ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ympäristön pilaantumista vesialueella. Sama koskee ruoppausmassan sijoittamista toisen vesialueelle.

Ruoppausmassan sijoittaminen toisen maa-alueelle edellyttää maanomistajan suostumusta. Lupaviranomainen voi kuitenkin myöntää oikeuden ruoppausmassan sijoittamiseen, jos sen sijoittamisesta ei aiheudu alueen käytölle sanottavaa haittaa ja sijoittamiseen ei tarvitse hakea ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristölupaa.”

Yllä olevan perusteella hankkeelle tarvitaan alueen omistajan lupa.

Toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista.

12 SOPIMUKSET, SUOSTUMUKSET JA ILMOITUKSET

Mahdolliset sopimukset ja suostumukset (kaivu-/läjitysalue) ja yhteenveto niistä on hakemuksen erillisenä liitteenä.

12.1 KORVAUKSET

Korvattavaa ja sopimuksilla sovittamatonta haittaa ei arvioida syntyvän.

13 OIKEUDELLISET EDELLYTYKSET

13.1 YLEISET EDELLYTYKSET

Hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

Hankkeesta koitua hyöty on huomattava verrattuna hankkeesta koituihin menetyksiin alla olevan mukaisesti.

13.2 SUHDE MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUUN

Hanke ei vaikeuta olemassa olevien kaavojen toteuttamista tai kaavojen laatimista.

13.3 HYÖTYJEN JA HAITTOJEN VERTAILU

13.3.1 Yleiset hyödyt ja menetykset

Hankkeesta on yleistä hyötyä luontoarvojen säilymisen ja parantumisen ansiosta. Hyötyä ei arvioida rahana.

Hankkeesta on myös yleistä hyötyä virkistyskäyttömahdollisuuksien parantuessa. Hyötyä ei arvioida rahana.

Hanke edistää vesienhoitosuunnitelman ja luonnonsuojelullisten suunnitelmien tavoitteita.

14 OMISTAJATIEDOT

Rantakiinteistöjen ja vesialueiden omistajatiedot ovat liitteenä 2.

15 YHTEENVETO

Ansionjärvi on Teuron- ja Puujoen välissä sijaitseva läpivirtaamajärvi Kokemäenjoen päävesistössä. Alue on Natura-suojelukohde, jolle on tehty hoito- ja käyttösuunnitelma. Ansionjärven alueen hoidon ja käytön suunnittelussa keskeisenä lähtökohtana ovat alueen luontoarvot. Samalla kun alueen arvoa valtakunnallisesti merkittävänä linnustoalueena pyritään vaalimaan ja kohentamaan, yritetään myös parantaa alueen virkistysellistä arvoa.

Ansionjärvi on suojeltu lintudirektiivin (79/409/ETY) nojalla lintujen erityisenä suojelualueena (Special Protection Area, SPA). Natura-alueen pinta-ala on 94 ha. Kohteen suojelun hallinnollinen toteutustapa on luonnonsuojelu- ja vesilaki.

Alueen suojelupäätöksessä kielletään alueella rakennusten, rakennelmien ja teiden rakentaminen, maa-aineisten ja kaivoskivennäisten ottaminen sekä maa- tai kallioperän kaivaminen ja muu vahingoittaminen, rannan täyttö, ruoppaaminen, ojien kaivaminen, niittäminen, kuivattaminen ja muut vesirakennushankkeet. Sen sijaan olemassa olevien rakennelmien kuten laitureiden, veneväylien, ojien, laskeutusaltaiden ja kastelueden ottopaikkojen kunnossapito on sallittua. Samoin hoitosuunnitelman mukaiset ja ympäristökeskuksen hyväksymät kunnostustoimet sallitaan.

Ansionjärvi kuuluu myös Suomen lintuvesien suojeluohjelmaan, ja se on luokiteltu osana Hausjärven lintuvesiä kansallisesti arvokkaaksi eli FINIBA-verkoston kelpaavaksi lintualueeksi.

Vesienhoitolainsäädännön mukaisessa luokittelussa Ansionjärven ekologinen tila on tyydyttävä ja kemiallinen tila hyvää huonompi. Ansionjärven ekologisen luokittelun taso on vedenlaatuluokitus, jossa fosforipitoisuutta on painotettu. Biologista dataa Ansionjärveltä on niin niukasti, ettei sitä ole ollut mahdollista käyttää määrävänä ekologisen tilan arvioinnissa

Tähän suunnitelmaan on sisällytetty vesilain mukaista lupaa vaativat toimenpiteet eli kaivua vaativat kanavat, ojat, allikot, kosteikot ja laskeutusaltaat. Muita käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä voidaan toteuttaa tekemällä mahdollisesti tarvittavat ilmoitukset asiaomaisille viranomaisille.

Alueelle tehdään monimuotoisia allikoita, väyliä, ojia ja kosteikkoja, jotka monipuolistavat alueen eliöstön elinolosuhteita ja hidastavat alueen umpeenkasvua. Lisäksi tehdään venevalkamien avauksia. Yhteensä nimettyjä kohteita on 53 kpl.

Toimenpiteiden vaikutuksesta erityisesti lintujen elinympäristöt lisääntyvät. Alueen Natura-arvoihin tai muihin arvokkaisiin tai suojeltaviin eliöihin tai kohteisiin toimenpiteillä ei ole haitallisia tai heikentäviä vaikutuksia.

Lempäälä 31.1.2019

DI Jami Aho

Viitteet

Faunatica Oy 2016: Hausjärven Ansionjärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. Raportti 2016.

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Ympäristöopas 109, Suomen ympäristökeskus., Helsinki.

Hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta.

Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai EASME ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.